

ART U+S

ROČNÍK 17., č. 2 / 2026

ČASOPIS
AKADEMICKEJ OBCE
PEDAGOGICKEJ FAKULTY
PREŠOVSKEJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ART U+Š = Umenie učiteľov a študentov PF PU v Prešove

ARTUŠ

Časopis akademickej obce PF PU v Prešove
č. 2 / 2026

OBSAH

ARTUŠOVNÍK
Okná do našich a vašich múrov (D. Dziak) 3

ARTUŠOVINY
Diagnostikovanie v materskej škole: viac než len hodnotenie (J. Šebejová) 5
Krajské kolo Matematickej olympiády na našej fakulte (J. Lipták) 6
Nultý ročník súťaže v tvorbe textov pre deti a mládež (D. Dziak) 7
Zo Živej knižnice (M. Liptáková, K. Szűcsová) 8
Vzdelávanie v digitálnom svete (M. Dzurendová, M. Rebjáková) 10

NA KUS REČI S ...
T. Dubayovou: „Aj chyby sú súčasťou napredovania“ (pripravila P. Mirdaliková) 12
M. Sivákom: „Príležitosť meniť životy detí k lepšiemu“ (pripravila M. Miňová) 14

KEĎ RAZ BUDEM VEĽKÝ, BUDEM UČITEĽOM
Alternatívne prvky na vlastné oči (T. Bevilaqua, J. Mačáková) 17
Pestrosť počas súvislej pedagogickej praxi (M. Tokarčík) 20

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI
Bratislavskí kovboji poznávajú Prešov (P. Vatraľ a žiaci) 23
Moja cesta na javisko (V. Adamisová) 25

POĎ VON
Krakowské imaginácie (S. Capek) 27
Týždeň, počas ktorého sme sa hrali (J. Zahorček) 32
Jeden týždeň, ktorý stojí za to (T. Potočňáková) 33

COME HERE
Výchova k zdraviu v medzinárodnom BIP (J. Zahorček) 35
Mentoring v školskom prostredí spájal krajiny aj ľudí (K. Szűcsová, M. Liptáková) 36

POLITICO STUDENTUS
Akademický senát Pedagogickej fakulty PU v Prešove v LS 2025/2026 (S. Anďalová) 39
Študentská rada Pedagogickej fakulty PU v Prešove v LS 2025/2026 (J. Zahorček) 40

ART U ŠTUDENTOV
Ja som Život (B. Filičková, P. Fečíková, V. Krempaská a V. Mihaľová) 43
Hľadanie obrazu (V. Renčková) 44
Dážď a Už vyčkávajú (A. Onderková) 45

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL ? 48

REDAKČNÁ RADA

ŠÉFREDAKTOR:
Mgr. Dávid Dziak, PhD.

REDAKČNÁ RADA:
Mgr. Tatiana Bilančíková, PhD.
PhDr. Alexandra Brestovičová, PhD.
Mgr. Slavomír Capek, PhD.
Mgr. Hedviga Hafičová, PhD.
Mgr. Jana Kožárová, PhD.
Mgr. Jakub Lipták, PhD.
PaedDr. Lucia Mikurčíková, Ph.D., BCBA
PaedDr. Monika Miňová, PhD.
Mgr. Patrícia Mirdaliková, PhD.
PaedDr. Lucia Šepeľáková, PhD.
Mgr. Tomáš Telepák, PhD.

OBÁLKA A SADZBA:
Mgr. Gabriela Felix

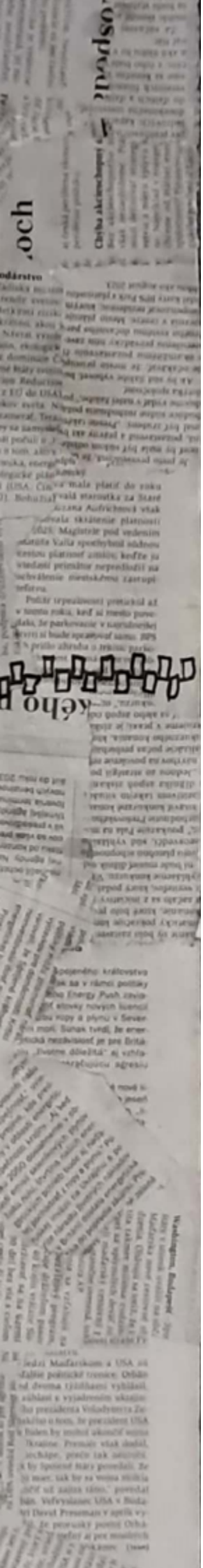
AUTORKA PRÁCE NA OBÁLKE:
Laura Halčáková

JAZYKOVÁ KOREKCIA:
Mgr. Dávid Dziak, PhD.

Adresa: Ul. 17. novembra 15, 080 01 Prešov
Výtvarný návrh loga ARTUŠ: Mgr. Zuzana Vagaská, PhD.
Vydavateľstvo: PU v Prešove, Pedagogická fakulta
Periodicita: 2x ročne
ISSN: 1339-5424

Z

ARTUŠOVNÍK

▲ FOTO: LENKA PALŠOVÁ

OKNÁ DO NAŠICH A VAŠICH MÚROV

Ľudia odjakživa stavajú múry. Napríklad pri stavaní domu, aby boli v bezpečí, z čoho napokon môže vzniknúť domov. Alebo kedysi okolo hradu, aby sa chránili pred nepriateľom. Preto je dôležitý aj materiál, z kameňov, betónu, z tehál – ozajstných, ale aj len namaľovaných... Každý múr však vytvorí dve strany, tu a tam, dnu a von... Niektorí zas stavajú múry zo slov, medzi ľuďmi, my a oni... Vznikajú v predstavách, ako napríklad u postavy Pabla Ibbietu z knihy *Múr* od J.-P. Sartra: „*Zavelia im: K lícu zbraň! A uvidím osem pušiek, namierených na mňa. Budem asi ustupovať k múru, budem sa chrbtom zapierať do múru zo všetkých síl, a múr nepopustí, ako v zlom sne. To všetko si viem predstaviť. Ach, keby si vedel, ako si to viem živo predstaviť!*“ (2009, s. 15).

Aktuálne číslo *Artuša* sa Vám snaží v nasledujúcich deviatich sekciách ukázať, čo sa deje za múrmi našej fakulty. Prvá sekcia *Artušoviny* otvára dvere do fakultných akcií. V druhej časti sme si pozvali *Na kus reči* jubilujúcu docentku Tatianu Dubayovú a oceneného absolventa Michala Siváka. Tretia sekcia *Keď raz budem veľký, budem učiteľom* Vás dostane za múry škôl. V časti *Inšpiruj sa našimi študentmi* nakuknete do okien našich šikovných študentov. V piatej sekcii *Poď von* preletíte múry Slovenska a navštívite Krakov, Murzasichle a Alexandroupoli. *Come Here* zas poukazuje na krásy Slovenska. Časť *Politico Studentus* tradične vytvára mosty medzi vedením fakulty, učiteľmi a študentmi. V sekcii *ART U Študentov* sa môžete inšpirovať, keď chcete kresliť či písať – po múre z papiera. A napokon v poslednej časti *A toto si už prečítal?* sa dozviete, čo naši tvoriví zamestnanci napísali za stenami kancelárií.

Každý múr, ktorý rozdeľuje, raz padne. Dúfame, že toto číslo otvorí okná do našich a Vašich múrov.

DÁVID DZIAK

NAPÍŠTE NÁM

Chcete sa zapojiť do tvorby ďalšieho čísla? Napíšte nám. Prvé číslo v roku 2027 bude mapovať zimný semester ak. r. 2026/2027, preto ak chcete prispieť do daného čísla, tak svoj príspevok (napr. správy z fakultných i mimofakultných akcií, postrehy z praxe, Erasmus+, úvahy, rozhovory, ankety, recenzie, vlastnú tvorbu atď.) pošlite na email: david.dziak@unipo.sk do 10. januára 2027.

▲ **AUTOR PRÁCE:** EMA REĽOVSKÁ

DIAGNOSTIKOVANIE V MATERSKEJ ŠKOLE: VIAC NEŽ LEN HODNOTENIE

Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove sa 18. marca 2026 stala dejiskom dôležitého odborného dialógu o pedagogickej diagnostike v predprimárnom vzdelávaní. Vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou s názvom *Učiteľ(ka) materskej školy 21. storočia – učiteľ diagnostik* priniesla množstvo podnetov pre učiteľov, odborníkov aj študentov.

Program konferencie bol bohatý a ponúkol rôzne pohľady na pedagogickú diagnostiku. Vystúpili odborníci z akademického aj školského prostredia, ktorí poukázali nielen na teoretické východiská diagnostiky, ale aj na jej praktické využitie v každodennej pedagogickej práci učiteľa materskej školy. Diskutovalo sa o stave pedagogického diagnostikovania na Slovensku a v Českej republike, pričom zaznela aj potreba systematickejšieho prístupu k hodnoteniu detí a väčšej podpory učiteľov pri rozvoji diagnostických kompetencií. Ako zaznelo v jednej z diskusií, diagnostikovanie nie je cieľom, ale prostriedkom na porozumenie svetu dieťaťa. Tento pohľad sa niesol celou konferenciou a prepájal jednotlivé príspevky aj workshopy. V diskusiách sa zároveň objavovali aj témy súvisiace s digitalizáciou a budúcim vývojom diagnostikovania. V kontexte učiteľa 21. storočia sa čoraz viac ukazuje potreba prepájať pedagogické diagnostikovanie s modernými technologickými nástrojmi, ktoré môžu podporiť individuálny prístup k dieťaťu a efektívnejšie sledovanie jeho pokroku.
Veľkým prínosom konferencie boli aj workshopy, ktoré umožnili účastníkom aktívne sa zapojiť. Prostredníctvom konkrétnych situácií z pedagogickej práce mali možnosť premýšľať nad diagnostickými postupmi, diskutovať a zdieľať svoje skúsenosti. Workshopy ukázali, ako môže učiteľ pristupovať k diagnostikovaniu citlivo, individuálne a v kontexte potrieb dieťaťa, čím prepojili

▲ FOTO: MARTIN DZURILLA

teóriu s praxou a priniesli množstvo inšpirácie do každodennej pedagogickej práce.
Z pohľadu účastníka bolo mimoriadne dôležité aj nadväzovanie nových kontaktov a odborných spoluprác. Konferencia vytvorila priestor nielen pre vedecké a odborné príspevky, ale aj pre neformálny networking, ktorý je dnes neoddeliteľnou súčasťou profesijného rastu pedagógov.
Napriek tomu, že prednášková sála bola zaplnená do posledného miesta, celá konferencia sa niesla vo veľmi príjemnej a pozitívnej atmosfére. Účastníci oceňovali nielen vysokú odbornú úroveň príspevkov, ale aj výbornú organizáciu podujatia. Práve kombinácia odbornosti, otvorenosti a dobrej energie vytvorila prostredie, v ktorom bolo možné nielen počúvať, ale aj aktívne premýšľať, diskutovať a inšpirovať sa.
Konferencia tak ukázala, že pedagogická diagnostika a pedagogické diagnostikovanie nie je len vedeckou a odbornou disciplínou, ale živou súčasťou pedagogickej práce učiteľa. Zároveň potvrdila, že stretávanie pedagógov, zdieľanie skúseností a vzájomná spolupráca majú v dnešnom vzdelávacom prostredí nezastupiteľné miesto.

JÚLIA ŠEBEJOVÁ

▲ **FOTO:** AUTOR ČLÁNKU

KRAJSKÉ KOLO

MATEMATICKEJ OLYMPIÁDY NA NAŠEJ FAKULTE

Aj tento rok sa členovia Katedry matematickej edukácie v spolupráci s ABC Centrom voľného času v Prešove zapojili do organizácie Krajského kola Matematickej olympiády kategórie Z9, a to pod vedením doc. RNDr. Aleny Prídavkovej, PhD. Súťaž prebiehala 27. marca 2026 na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove.

Súťaže sa zúčastnilo 60 žiakov základných škôl z celého Prešovského kraja, ktorí boli úspešnými riešiteľmi okresného kola Matematickej olympiády. Súťažiacich a učiteľov na úvod privítala doc. RNDr. Iveta Scholtzová, PhD., dekanka Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove, ktorá vyjadrila svoje potešenie z toho, že žiaci majú naďalej záujem o rozvíjanie svojho matematicko-logického myslenia. Krajské kolo prebiehalo v aule e203, v ktorej mali riešitelia štyri hodiny na riešenie štyroch náročných úloh z matematiky. Nakoľko je v tejto súťaži hodnotený nielen výsledok, ale aj postup riešenia, súťažiaci ho mali čo najdetailnejšie zdokumentovať.

Matematická olympiáda má dlhoročnú históriu a úlohy z Matematickej olympiády sú vhodné na stimuláciu matematického myslenia detí a ich schopnosti riešiť rozličné matematické problémy. Pre viac informácií o Matematickej olympiáde odporúčame navštíviť stránku www.skmo.sk, ktorá ponúka okrem iného archív jednotlivých súťažných kôl, úlohy a ich riešenia. Tie môžu byť vhodnou inšpiráciou pri práci aj s nadanými žiakmi.

JAKUB LIPTÁK

NULTÝ ROČNÍK

SÚŤAŽE V TVORBE TEXTOV PRE DETI A MLÁDEŽ

Aj Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove sa zapojila do jubilejného 60. ročníka Akademického Prešova. V rámci každoročnej súťaže v tvorbe pre dospelých sa otvoril nultý ročník súťaže v tvorbe textov pre deti a mládež. Umelecké texty súťažiacich zhodnotila odborná porota v zložení prof. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc., doc. Mgr. Markéta Andričíková, PhD., a Mgr. Dávid Dziak, PhD.

▲ FOTO: AUTOR ČLÁNKU

29. apríla 2026 sa konal dvojhodinový rozborový seminár, na ktorom autori dostali podrobnú spätnú väzbu k textom a rady do ďalšieho písania od jednotlivých porotcov, ktorí sa desiatky rokov systematicky venujú tvorbe deti a násťročných. Porota sa rozhodla udeliť tretie miesto študentke Fanny Nagyovej za prózu s názvom *Lejla a Rémus*. Vyzdvihli na ňom presvedčivý typ rozprávača, konkrétne sučky z priamej perspektívy. Zároveň ocenili autentické stvárnenie pocitov sučky pri rodení šteniat, čo je netypická situácia v literatúre pre deti a mládež.

„*Z celej súťaže mám veľmi pozitívne dojmy, som rada, že som sa zúčastnila. Čo sa týka môjho umiestnenia, mám z neho veľkú radosť. Sú ľudia, ktorým musím vysvetľovať, prečo nie je druhé miesto a ja mám tretie, no ja som to na rozborovom seminári úplne pochopila a súhlasím s tým výsledkom. Rozborový seminár bol veľmi príjemný. Bola som rada, že sme si vzájomne vypočuli, všetky súťažiace, svoje rozbory, pretože aj to pomáha k pochopeniu umiestnení. Porota bola naozaj veľmi odborná a aj kritiku podávala zrozumiteľne a s rešpektom. Páčilo sa mi, že sa naozaj podrobne venovala každému dielu.*“ (Fanny Nagyová).

> **Aktivity, ktoré sme robili, boli inšpiratívne.**

Prvé miesto bolo udelené študentke Martine Callaghan za príbeh *Marhuľové leto*. Napriek konvenčnej téme, prázdniny tínedžera u babky na dedine, dokázala to zobraziť originálne a veľmi vtipne. Porota sa zhodla, že tento text a prípadné jeho pokračovanie má potenciál byť vydaný knižne v relevantnom vydavateľstve.

„*Bol to pre mňa nečakaný krásny úspech. Veľmi pozorne som počúvala a zobrala na vedomie všetku konštruktívnu kritiku (ale neodradilo ma to v písaní básní, naopak, inšpirovalo ma to a dúfam, že nakoplo tým správnym smerom). Takže veľmi si vážim povzbudzujúce slová, nečakala som to a prekvapilo ma to. Bolo to príjemné popoludnie s taktiež zaujímavým workshopom.*“ (Martina Callaghan).

Po skončení rozborového seminára nasledoval tvorivý workshop písania textov pre detského recipienta pod vedením organizátora súťaže Dávida Dziaka. Na ňom si účastníci mohli vyskúšať rôzne techniky písania textov pre deti a mládež, ako napríklad tvorba originálnych spojení, vciťovanie sa do nezvyčajných pozícií, prozaické dopísanie básne z predmetnej perspektívy či pokračovanie v príbehu z animálneho pohľadu. „*Workshop som si veľmi užila, bol to príjemný odpočinok od bežného dňa na vysokej škole. Aktivity, ktoré sme robili, boli inšpiratívne a myslím si, že nálada bola zábavná a dobrá.*“ (Fanny Nagyová).

Dúfame, že sa v tejto súťaži bude pokračovať aj o rok a že aj uvedený workshop nakopol účastníkov v písaní pre deti a mládež.

DÁVID DZIAK

ZO ŽIVEJ KNIŽNICE

V priebehu tohto akademického roka sa študenti opäť zapojili do podujatia Živá knižnica, ktoré ponúklo jedinečný pohľad na problematiku porúch autistického spektra. Podujatie sa uskutočnilo pod vedením Mgr. Ivany Trellovej, PhD., BCBA, ktorá zabezpečila jeho organizáciu a prostredníctvom platformy MS Teams sprostredkovala stretnutie s odborníkmi a rodičmi z praxe. Aj napriek online forme si podujatie zachovalo svoju autentickosť a prinieslo množstvo podnetných myšlienok pre budúcu pedagogickú a odbornú prax.

Pozvanie prijali tri hostky, a to Katka – mama dieťaťa s autizmom, Mgr. Miriam Sádovská a Mgr. Janka Repaská, MOT, OTR, ktoré študentom porozprávali svoje osobné aj profesionálne skúsenosti. Katkino rozprávanie v nás zanechalo silný dojem najmä svojou úprimnosťou a ľudskosťou. Nešlo len o opis toho, čo všetko ako mama dieťaťa s autizmom zažíva, ale aj o to, ako veľmi sa snaží svoje dieťa pochopiť a podporiť v každej situácii. Pri jej slovách sme si viackrát uvedomili, že za každým dieťaťom stojí rodič, ktorý prežíva jeho úspechy aj neúspechy oveľa intenzívnejšie, než si často dokážeme predstaviť. Opakovane sa vracala k téme spolupráce so školou, ktorú považuje za úplný základ. Zdôrazňovala, že pre ňu ako rodiča je nesmierne dôležité vedieť, ako jej dieťa prežilo deň – či bolo pokojné, čo ho potešilo, alebo naopak vyviedlo z rovnováhy. Práve vďaka týmto informáciám dokáže doma lepšie reagovať, prispôsobiť program a predchádzať náročným situáciám. Bolo cítiť, že nejde len o „povinnú komunikáciu“, ale o skutočné partnerstvo medzi rodičom a učiteľom. Z jej slov sme si odniesli aj dôležité posolstvo, a to nebáť sa komunikovať s rodičmi pravidelne a otvorene, aj keď ide o drobnosti. To, čo sa nám môže zdať ako maličkosť, môže mať pre rodiča veľký význam. Katka nám zároveň priblížila konkrétne príklady dobre fungujúcej spolupráce a ponúkla praktické tipy, ako deťom s autizmom uľahčiť nástup do školy. Jej rozprávanie nám pomohlo lepšie pochopiť, že kvalitná spolupráca medzi rodinou a školou nie je len doplnkom, ale nevyhnutnou súčasťou podpory dieťaťa.

Mgr. Miriam Sádovská, logopedička, ktorá sa dlhodobo venuje deťom s autizmom, nám priblížila svoju prácu veľmi zrozumiteľne a zároveň pútavo. Neostala len pri teórii, ale cez konkrétne príklady z praxe nám ukázala, ako prebieha diagnostika, aké terapeutické prístupy využíva a prečo je rozvoj komunikačných schopností u detí s autizmom taký kľúčový. Počas jej rozprávania sme si ešte viac uvedomili, aké dôležité je vnímať každé dieťa ako jedinečné. Opakovane zdôrazňovala individuálny prístup a to, že to, čo funguje pri jednom dieťati, nemusí fungovať pri druhom. Zároveň poukázala na to, že bez spolupráce s rodinou a ďalšími odborníkmi by jej práca nemohla byť taká efektívna. Bolo zrejmé, že ide o prepojený proces, kde má každý svoju nezastupiteľnú úlohu. Na záver nám povedala, akú významnú rolu zohráva špeciálny pedagóg pri rozvoji komunikačnej kompetencie detí s autizmom. Uvedomili sme si, že práve my môžeme byť tí, ktorí pomôžu dieťaťu nájsť spôsob, ako sa vyjadriť, porozumieť svetu okolo seba a cítiť sa v ňom istejšie. Aj vďaka jej slovám sme získali lepšiu predstavu o tom, aký veľký význam má naša budúca profesia v každodennom živote týchto detí.

> **Aj malé zmeny v prostredí alebo prístupe môžu mať pre dieťa *veľký význam.***

Na poznatky o komunikácii a individuálnom prístupe plynule nadviazala Mgr. Janka Repaská, MOT, OTR, ktorá sa venuje pracovnej terapii a priblížila nám oblasť senzorickej integrácie. Jej rozprávanie prirodzene doplnilo to, o čom sme hovorili už predtým – že porozumenie dieťaťu s autizmom si vyžaduje vnímať ho komplexne, nielen cez

Živá Knižnica

Poruchy autistického spektra z pohľadu odborníka.

Edukácia osôb s poruchou autistického spektra

Katka

Katka je mamičkou 12-ročnej dcérky Mišky s autizmom. Popri starostlivosť o Mišku, sa Katka vypomáha v centre pre deti s autizmom, aktívne sa venuje šíreniu povedomia o autizme a komunikácii a podpore rodičom detí s autizmom.

Mirka

Mgr. Miriam Sádovská sa špecializuje na logopedickú diagnostiku a terapiu detí s autizmom. Zameriava sa najmä na rozvoj ich jazykových a komunikačných zručností. Svoje skúsenosti s deťmi s autizmom získala pri práci ako ABA terapeutka.

Janka

Mgr. Janka Repaská, MOT, OTR je supervízorkou a spoluzakladateľkou centra TIJA. Janka má dlhodobú prax z USA v oblasti occupational therapy a senzorickej integrácie a dlhodobo pracuje s deťmi s autizmom a senzorickými ťažkosťami.

komunikáciu, ale aj cez to, ako spracúva podnety zo svojho okolia. Počas jej prednášky sme si ešte viac uvedomili, aký veľký vplyv má spracovanie zmyslových podnetov na každodenné fungovanie detí s autizmom. Vysvetlila nám, že tieto deti môžu niektoré podnety vnímať príliš intenzívne, iné naopak slabo, čo sa následne odráža aj v ich správaní. Aj vďaka konkrétnym príkladom z praxe sme si vedeli lepšie predstaviť situácie, ktoré deti zažívajú napríklad v bežnej triede. Z jej rozprávania nám vyplynulo, že spolupráca s odborníkom na senzorickú integráciu je veľmi prínosná a v mnohých prípadoch nevyhnutná. Predstavila nám konkrétne metódy a prístupy, ktoré pomáhajú deťom zvládať senzorické preťaženie, cítiť sa istejšie a postupne rozvíjať ich samostatnosť. Z jej rozprávania už vieme, že aj malé zmeny v prostredí alebo prístupe môžu mať pre dieťa veľký význam a výrazne ovplyvniť jeho pohodu v školskom prostredí.

Živá knižnica aj tento rok potvrdila, aký veľký význam má pre nás ako budúcich špeciálnych pedagógov. Nebola to len ďalšia „klasická“ prednáška, ale príjemné obohatenie výučby. Možnosť počuť ľudí priamo z praxe, ich skúsenosti, príbehy a reálne situácie, s ktorými sa stretávajú, bolo pre nás veľkým prínosom. Práve to sme vnímali ako najväčší prínos. Diskusia s hostkami nám priniesla množstvo podnetných myšlienok, ale aj odpovede na otázky, nad ktorými bežne premýšľame. Zároveň nás prinútila zamyslieť sa nad tým, aký prístup budeme raz voliť my sami, a to nielen z pohľadu odbornosti, ale aj ľudskosti, empatie a spolupráce s rodinou. Pre nás osobne bolo toto podujatie veľmi inšpiratívne. Pomohlo nám lepšie pochopiť problematiku autizmu v širších súvislostiach a zároveň nás utvrdilo v tom, že naša budúca profesia má zmysel. Odchádzali sme s pocitom, že práve takéto stretnutia nás dokážu najlepšie pripraviť na realitu praxe.

MONIKA LIPTÁKOVÁ,
KITTI SZŰCSOVÁ

VZDELÁVANIE V DIGITÁLNOM SVETE

Univerzitný život nie je len o sedení v prednáškových sálach, ale najmä o spájaní síl, búraní hraníc a objavovaní nových vecí. Presne v tomto duchu sa niesla nedávna konferencia s názvom „Vzdelávanie v digitálnom svete“, ktorú zorganizovala naša vedecká skupina. Naša fakulta privítala aj kolegov a študentov z poľského Nového Saczu, ktorí podujatiu dodali medzinárodný rozmer. Hoci názov konferencie môže pôsobiť akademicky, jej program bol od prvej minúty mimoriadne pestrý a interaktívny. Celé podujatie odštartovala panelová diskusia pod vedením dvoch šikovných študentiek, ktoré otvorili zaujímavé otázky dnešnej doby. Hlavnou témou bola, samozrejme, umelá inteligencia a jej vplyv na náš každodenný i budúci profesijný život.

Teoretické debaty však rýchlo vystriedala čistá prax. Účastníci si v rámci workshopu otestovali svoje kritické myslenie pri aktivite s papierikmi, kde analyzovali konkrétne výhody a nevýhody, ktoré so sebou príchod umelej inteligencie prináša. Najväčšou výzvou pre účastníkov bolo rozstrihnúť pomyselnú hranicu medzi technológiou a ľudským citom. V ďalšej aktivite mali totiž za úlohu roztriediť básne a určiť, ktoré z nich napísal človek a ktoré vygenerovala umelá inteligencia. Ukázalo sa, že odhaliť digitálneho spisovateľa občas vôbec nie je také jednoduché, ako sa zdá.

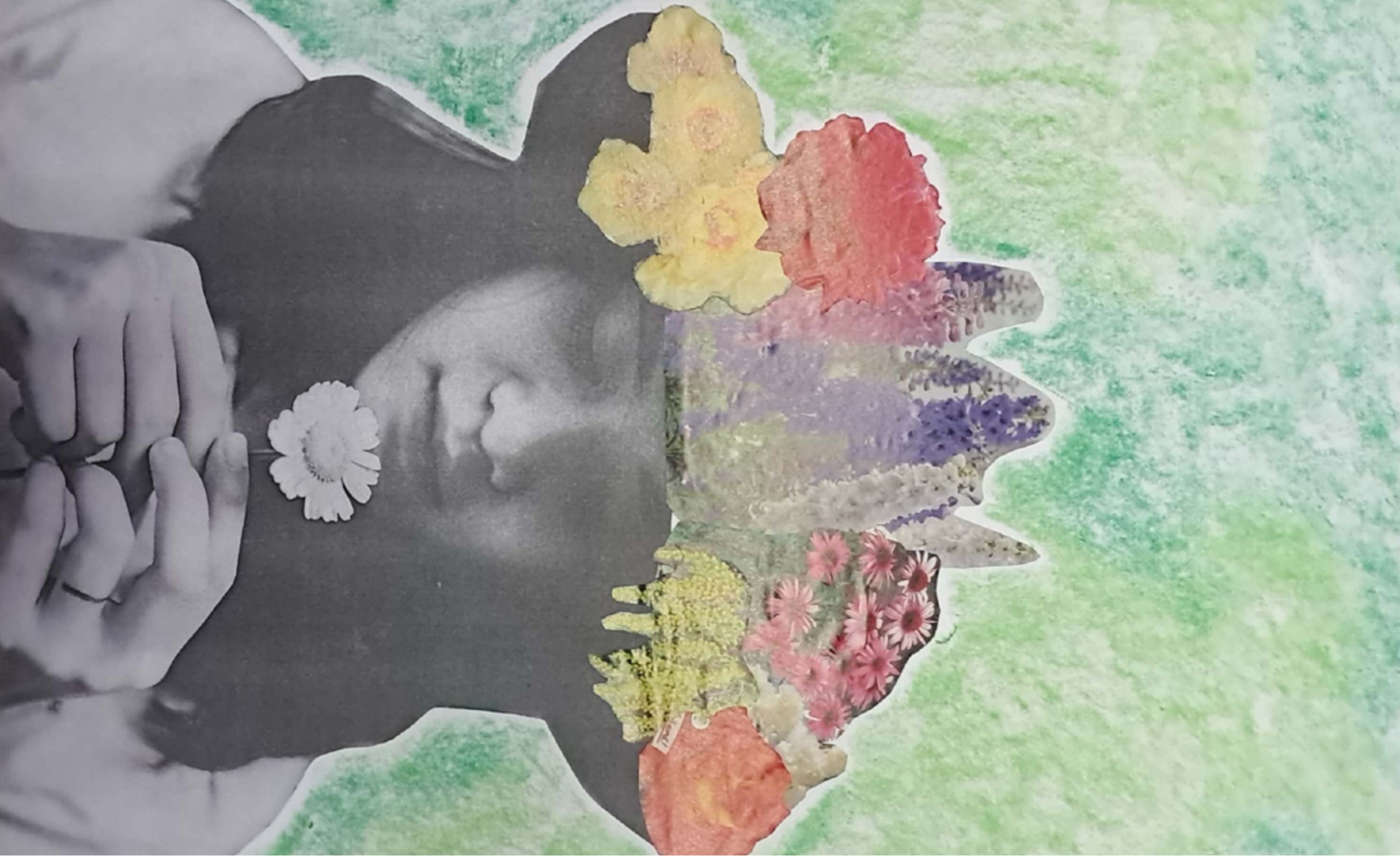
Po literárno-technologickom okienku prešli účastníci k vizuálnej tvorbe a tímovej práci. Dievčatá si pre všetkých pripravili kreatívnu výzvu v podobe natáčania krátkeho filmu. Tímy si najprv vylosovali svoju tému a po rýchlom návode, ako pracovať s modernými strihačskými nástrojmi, sa pustili do práce. Fakulta sa na chvíľu premenila na filmové štúdio, kde účastníci s telefónmi v rukách tvorili tie najlepšie zábery a svoje finálne diela následne sami zostrihali v aplikácii CapCut. Výsledkom boli originálne študentské „mini filmy” plné humoru.

Skvelý program následne vyvrcholil aktivitami, ktoré si pre nás pripravili dievčatá z Poľska. Tie stavili na hravosť a zážitkové učenie, ktoré všetkých okamžite vtiahlo do deja. Prostredníctvom QR kódov sme si mohli vyskúšať hru na rôzne hudobné nástroje a otestovať našu koordináciu či rytmus. Aby toho nebolo málo, preverili sa aj naše motorické zručnosti a trpezlivosť, keď sme sa z modelovacích balónov pokúšali podľa inštrukcií vyrobiť rôzne zvieratká. Táto aktivita vyvolala obrovské množstvo smiechu a postarala sa o dokonale uvoľnenú atmosféru. Konferencia ukázala, že digitálne technológie do moderného vzdelávania neodmysliteľne patria, no najdôležitejší stále zostáva ľudský kontakt, spolupráca a chuť tvoriť. Zároveň vytvorila priestor na výmenu skúseností medzi slovenskými a poľskými študentmi a otvorila možnosti ďalšej spolupráce. Na záver by sme sa chceli poďakovať členom našej vedeckej skupiny za organizáciu podujatia a kolegom z Poľska za ich aktívnu účasť a že k nám priniesli kus inšpirácie a skvelej energie.

MICHAELA DZURENDOVÁ, MONIKA REBJÁKOVÁ

▲ FOTO: HEDVIGA HAFIČOVÁ

▲ **AUTOR PRÁCE:** ELIŠKA FICÍKOVÁ HRABOVSKÁ

„AJ CHYBY SÚ SÚČASŤOU NAPREDOVANIA“

Rozhovor s jubilujúcou docentkou Tatianou Dubayovou

Ako vyštudovaná psychologička ste sa rozhodli pôsobiť na pedagogickej fakulte. Čo Vás priviedlo k budúcim učiteľom a čo Vás na tejto kombinácii psychológie a pedagogického prostredia najviac oslovuje?
Moja dizertačná práca sa zaoberala kvalitou života pacientov s Parkinsonovou chorobou a keď som nastúpila na pedagogickú fakultu, ocitla som sa zrazu v úplne inej téme a chvíľu som tieto témy riešila, do ukončenia môjho doktorandského štúdia, aj naraz. Obe témy vyžadovali prepojenie psychológie s iným vedným odborom, raz s medicínou, druhýkrát s pedagogikou, resp. špeciálnou pedagogikou. Prepájanie rôznych odborov prináša práve tie výzvy, ktoré ma najviac motivujú – učiť sa nazerať na problémy z odlišných perspektív a podieľať sa na spolupráci odborníkov, ktorá prináša úžitok klientovi, pacientovi či žiakovi.

Keby ste sa mali predstaviť študentovi, ktorý Vás ešte nikdy nestretol, aké tri slová alebo krátke charakteristiky by Vás najlepšie vystihli?
Ak by som sa mala charakterizovať pozitívnymi vlastnosťami, a aby to neznelo nafúkane, tak by som sa predstavila ako tá, ktorá sa ľahko nadchne rôznymi témami a rada sa rozpráva aj o témach, ktoré sú mi cudzie. Nemám problém povedať, ak niečo neviem alebo si tým nie som istá. Vzťahy s inými ľuďmi sú pre mňa dôležité, ale niekedy uprednostním samotu.

Popri práci na fakulte pôsobíte aj v dištančnom poradenstve zameranom na deti a mladých ľudí. Čo Vám táto skúsenosť prináša do osobného života a ako ovplyvňuje Váš pohľad na mladých ľudí či komunikáciu so študentmi?
Táto skúsenosť, ako aj mentoring, ktorému sa venujeme s dr. Hedvigou Hafičovou, mi pomáha zachovávať si citlivosť na vnímanie príbehov ľudí. Som vďaka tomu stále horším a horším diagnostikom, pretože je pre mňa náročnejšie objektívne hodnotiť niekoho správanie, keď poznám ten príbeh za ním. Niekedy je patologické správanie normálnou reakciou na nenormálne životné podmienky. Neznamená to však, že by som bola benevolentná k antisociálnemu alebo ubližujúcemu správaniu alebo ho zľahčovala, či nabádala k jeho tolerovaniu. Len sa mi ťažko vnímajú symptómy ako jednotlivosti a mám tendenciu snažiť

sa pochopiť, prečo sa to, alebo ono, stalo, čo mohlo situáciu ovplyvniť. Niekedy by bolo asi jednoduchšie sa pozrieť len na dané správanie alebo výkon a zhodnotiť len to, čo je, a nekomplikovať si život nejakým „prečo“ alebo „ako“.

Každý pracovný deň prináša množstvo drobných situácií, ktoré vedia človeku zlepšiť náladu. Čo Vás v rámci Vašej práce najviac poteší, či už ide o reakciu študenta, atmosféru na seminári alebo malý moment, ktorý si všimnete len Vy?

Rada sledujem neverbálne správanie sa študentov počas prednášky a poteší ma, keď zmenia pozíciu tela z „už chcem ísť domov a byť niekde inde“ na pozíciu „to je celkom zaujímavé, čo hovorí“. Tiež ma bavia otázky študentov, pokojne aj drzé alebo provokujúce, aj keď tých veľa nezažívam, alebo spomenú nejaké príklady zo svojej praxe alebo života. Je to pre mňa znamenie, že sa cítia bezpečne a sú zapojení do témy.

Ak by ste si mohli naplánovať deň úplne podľa seba, bez povinností a termínov, ako by vyzeral Váš ideálny voľný deň, ktorý Vás najlepšie dobije energiou?

Vstať bez budíka, ale skoro ráno. Mať pomalé raňajky. Ísť si konečne pozrieť výstavu Zaži barok do Východoslovenského múzea, ktoré mám za rohom a na ktorého návštevu si neviem nájsť čas, alebo by som si išla pozrieť archeoskanzen v Nižnej Myšli, kde si tiež už dlho sľubujem ísť. Dať si kávu niekde na terase a len tak pozerať na ľudí. A určite sa stretnúť s niektorou z mojich kamarátok a porozprávať, ako ide život, alebo skočiť spolu do kina. Asi sú to málo vzrušujúce aktivity, ale pre mňa by to bol ideálny deň.

Máte životné motto alebo myšlienku, ku ktorej sa v rôznych obdobiach života vraciate?

Mám ich viacero, ale v súčasnosti sa mi často pripomína myšlienka od E. M. Remarqua, ktorý napísal, myslím, že to bolo v knihe *Traja kamaráti*: „Len nešťastný vie, čo je to šťastie. [...] Svetlo v svetle nesvieti. Svieti v tme.“ Asi sa to môže vysvetliť viacerými spôsobmi, ale pre mňa to znamená, že niekedy nedoceňujeme pozitívne veci, ktoré sa nám dejú v dobrých dňoch. A v zlých dňoch môžu mať aj bežné drobnosti veľký význam. To, čo tvorí hodnotu niečoho, je kontrast – preto napríklad trojka u neprospievajúceho žiaka je významovo iná ako trojka u dobrého žiaka. A táto myšlienka ma oslovuje ako psychológa aj ako pedagóga.

Keby ste mali študentom odovzdať jednu radu alebo myšlienku, ktorá podľa Vás stojí za to, aby si ju niesli ďalej do života, čo by to bolo?

Myslím si, že na to, aby sme robili dobré rozhodnutia, je potrebné, aby sme poznali sami seba, svoje hranice, limity a bariéry. Tie však často spoznávame až v situáciách, ktoré nás vystavia neistote, námahe alebo zlyhaniu. Ak sa takýmto situáciám vyhýbame, ochudobňujeme sa o dôležité poznanie seba samých. Preto by som priala všetkým, vrátane seba, aby sme mali viac odvahy a menej strachu púšťať sa do výziev, rozhodnutí a diskomfortu neznámych situácií, ktoré nám môžu priniesť novú skúsenosť. Aj chyby sú súčasťou napredovania.

ROZHOVOR PRIPRAVILA: PATRÍCIA MIRDALIKOVÁ

▼ **FOTO:** ARCHÍV AUTORKY

„PRÍLEŽITOSŤ MENIŤ ŽIVOTY DETÍ *K LEPŠIEMU“*

FOTO: ARCHÍV AUTORA

Rozhovor s našim bývalým študentom Michalom Sivákom, ktorý získal Cenu verejnosti v rámci Učiteľskej osobnosti Slovenska za rok 2025

Aká bola Vaša cesta k povolaniu učiteľa?
Moja cesta k učiteľstvu nebola úplne priama. Vyrastal som v prostredí, kde vzdelanie nebolo samozrejmosťou, a práve preto som si veľmi skoro uvedomil jeho hodnotu. Na vlastnej koži som zažil, ako dokáže jeden učiteľ zmeniť pohľad dieťaťa na seba samého. Postupne som pochopil, že chcem byť práve takým človekom pre iných. Učiteľstvo pre mňa nikdy nebolo len povolanie, ale poslanie a príležitosť meniť životy detí k lepšiemu. Som hrdý na to, že som rómsky učiteľ. Nie preto, že by ma to odlišovalo od ostatných kolegov, ale preto, že môžem byť dôkazom, že vzdelanie dokáže meniť životné príbehy a búrať predsudky.

Na čo si najradšej spomínate zo štúdia na PF PU v Prešove?
Najradšej spomínam na ľudí. Na rozhovory s pedagógmi našej fakulty, ktorí vo mňa verili a podporovali ma. Veľmi vďačný som doktorke Monike Miňovej, doktorke Hedvige Hafičovej a ďalším pedagógom, ktorí ma odborne aj ľudsky formovali. S úsmevom si spomínam aj na stretnutia s pánom profesorom Libom, s ktorým sme často diskutovali o rómskych témach, vzdelávaní či spoločenských otázkach. Boli to obohacujúce stretnutia, ktoré ma posunuli. Nezabudnuteľné boli aj podujatia ako Deň Pedagogickej fakulty, ktoré vytvárali pocit spolupatričnosti a hrdosti na našu fakultu.

Ako vnímate učiteľskú profesiu v súčasnej dobe?
Učiteľská profesia je dnes náročnejšia než kedykoľvek predtým. Učiteľ už dávno nie je len človek, ktorý odovzdáva vedomosti. Je sprievodcom, motivátorom, mediátorom, psychológom aj oporou pre deti a často aj pre rodičov. Napriek všetkým výzvam si myslím, že ide o jedno z najdôležitejších povolaní v spoločnosti. Budúcnosť krajiny sa totiž tvorí práve v školských laviciach.

Aké boli Vaše prvé pocity z ocenenia?
Bol som úprimne prekvapený a veľmi dojatý. V prvom rade som cítil veľkú vďačnosť. Toto ocenenie nevnímam len ako ocenenie svojej práce, ale aj ako poďakovanie všetkým ľuďom, ktorí ma na mojej ceste podporovali – mojej rodine, kolegom, pedagógom z fakulty, rodičom mojich žiakov a, samozrejme, samotným deťom. Práve ony ma každý deň učia byť lepším učiteľom.

Čo je pre Vás výzvou do ďalšej práce?
Mojou najväčšou výzvou zostáva hľadať cesty, ako pomáhať každému dieťaťu naplno rozvinúť jeho potenciál bez ohľadu na jeho pôvod či životné podmienky. Chcem naďalej prepájať školu, rodinu a komunitu, prinášať do vzdelávania nové myšlienky a ukazovať, že inklúzia nie je teória, ale každodenná prax postavená na rešpekte a dôvere.

Čo by ste odkázali našim študentom – budúcim učiteľom?
Nikdy nezabudnite, že deti si nebudú pamätať všetko, čo ste ich naučili, ale budú si pamätať, ako sa pri vás cítili. Buďte odborníkmi, ale predovšetkým buďte ľuďmi. Nebojte sa robiť veci srdcom, budovať vzťahy a veriť v potenciál každého dieťaťa. Niekedy stačí jedna veta, jeden úsmev alebo jedno povzbudenie a môžete zmeniť celý život. A práve v tom je skutočná sila učiteľského povolania.

ROZHOVOR PRIPRAVILA: MONIKA MIŇOVÁ

Michal Sivák
Cena verejnosti – Učiteľská osobnosť Slovenska 2025

„Buďte odborníkmi, ale predovšetkým buďte ľuďmi.“

▲ **AUTOR PRÁCE:** BARBORA NOVÁKOVÁ

KEĎ RAZ BUDEM VEĽKÝ, BUDEM UČITEĽOM

ALTERNATÍVNE PRVKY NA VLASTNÉ OČI

Každý študent Pedagogickej fakulty dobre vie, že teoretické poznatky o alternatívnych materských školách je niekedy náročné uchopiť. Často je náročné predstaviť si, ako to v týchto materských školách vyzerá a ako v nich prebieha každodenný život. Denní i externí študenti odboru predškolská pedagogika sa môžu pochváliť tým, že mali možnosť niektoré z alternatívnych prvkov vidieť aj na vlastné oči. Stalo sa tak vďaka PaedDr. Monike Miňovej, PhD., ktorá celú exkurziu zorganizovala a pripravila pre nás množstvo podnetných ukážok. Tie budeme môcť v budúcnosti využiť nielen v pedagogickej praxi, ale aj v osobnom živote.

Exkurzia sa začala v pondelok 2. marca v meste našej alma mater – v Prešove. Na úvod nás privítala PaedDr. Jana Paleschová z Národného inštitútu vzdelávania a mládeže v Prešove. Predstavila nám činnosť tejto inštitúcie a venovala sa témam, ktoré sú aktuálne pre súčasných aj budúcich pedagógov. Hovorila najmä o potrebe celoživotného vzdelávania, predstavila nám aktualizačné a inovačné vzdelávanie, priebeh získavania atestácií a taktiež bol vytvorený priestor pre diskusiu, ktorú študenti aktívne využili. Následne sme sa presunuli do priestorov Štátnej školskej inšpekcie, kde nás privítala riaditeľka školského inšpekčného centra v Prešove – RNDr. Monika Murínová spolu s dvomi školskými inšpektorkami – Mgr. Alenou Šitárovou a PaedDr. Janou Antolíkovou, ktoré pôsobia v Prešovskom kraji. Dozvedeli sme sa, aký je cieľ inšpekcie, čo obnáša práca inšpektorov, ako prebieha inšpekcia v materských školách a na aké oblasti sa zameriava. Okrem teoretických informácií sa s nami podelili aj o svoje skúsenosti z praxe.

Nasledujúci deň, v utorok 3. marca sme sa presunuli do podtatranskej obce Mlynica. Skoré ranné vstávanie nikto z nás neoľutoval, pretože sme sa ocitli v prostredí čistej prírody s priamym výhľadom na Vysoké Tatry, kde sa nachádza lokalita Krásne Sady. V tejto oblasti sídli architektonicky zaujímavo riešená materská škola, ktorá sa charakterizuje ako lesná materská škola. Ide o súkromnú inštitúciu, ktorá podporuje detskú samostatnosť a rozvíja citový vzťah detí k prírode. O jej vybudovaní a procese zaradenia do sústavy škôl nám porozprávala manažérka Marcela Nováková. Previedla nás vnútornými aj vonkajšími priestormi, ktoré má pedagogický zbor k dispozícii, predstavila nám mimoškolské aktivity materskej školy a podelila sa s nami aj o svoje praktické skúsenosti. Po tejto návšteve sme sa presunuli do mesta Spišská Belá, kde nás privítala riaditeľka Mgr. Alžbeta Kisková spolu so zástupkyňou Mgr. Sylviou Strelovou.

„Nie všetko sa dá naučiť z učebníc.“

▲ FOTO: JANA MAČÁKOVÁ

Obe majú na starosti vedenie a organizáciu Materskou školy na ulici Mierová 15. Táto materská škola je výnimočná najmä svojou veľkosťou, keďže má až 14 tried. Okrem chutného občerstvenia si pre nás vedenie materskej školy pripravilo prezentáciu o tom, ako sa z pôvodnej dvojtriednej materskej školy stala takáto rozsiahla inštitúcia. Následne sme mali možnosť prezrieť si priestory a dozvedieť sa viac o jej fungovaní. Už budúci rok si táto materská škola pripomenie 40. výročie svojho založenia.

Tretí deň exkurzie sa opäť niesol v meste Prešov. Naša prvá zastávka bola v Materskej škole prof. Márie Podhájeckej. Táto významná osobnosť je úzko spätá s mestom Prešov a práve Prešovská univerzita sa môže hrdiť tým, že u nich pôsobila dlhé roky a celý svoj život obetovala práve predškolskej pedagogike. Materská škola nesúca jej čestné meno má jedno výnimočné privilégium, a to, že vo svojich priestoroch disponuje bazénom, ktorý deti využívajú pod odborným vedením trénera. Materskou školou nás previedli riaditeľka inštitúcie PaedDr. Renáta Gumanová a zástupkyňa Eva Lišková. Prostredie školy pôsobilo veľmi príjemne a útulne. Vedenie dbá na to, aby bolo zariadenie jemné, estetické, kreatívne a zároveň podnetné pre detský rozvoj. Ďalšou zastávkou bol Mestský úrad, kde sme sa stretli s vedúcou Odboru školstva, kultúry a cestovného ruchu PhDr. Veronikou Kmetóny Gazdovou, PhD., spolu s pracovníčkou mestského úradu Mgr. Andreou Leškovou. Prostredníctvom prezentácie nás uviedli do problematiky v oblasti školstva v pôsobnosti mesta Prešov. Svojou návštevou nás poctil aj Mgr. Peter Krajňák, ktorý nám predstavil svoju pracovnú činnosť. Následne vznikol priestor na diskusiu, počas ktorej sme získali odpovede na množstvo otázok a rozšírili si svoje poznatky v oblasti školstva. Poslednou zastávkou tohto dňa bola Materská škola Jurkovičova, kde nás v zasadacej miestnosti o organizácii materskej školy informovala riaditeľka PaedDr. Valéria Volková spolu so zástupkyňou Barbarou Antlovou. Následne bol vytvorený priestor pre ukážku vnútorných a vonkajších priestorov veľkej materskej školy, ktorá má 12 tried. Zameranie školy je orientované na podporu zdravého životného štýlu, ktorý sa rozvíja najmä prostredníctvom budovania zdravých stravovacích návykov a pobytom vo vonkajšom prostredí, čo potvrdzujú aj skúsenosti z pedagogickej praxe študentov. Dodržiavanie týchto princípov sa odráža v nižšej chorobnosti detí.

Posledný deň exkurzie sme zakončili v druhom najväčšom meste Slovenska, Košiciach. Práve veľkosť mesta a jeho životný štýl vytvára priestor pre rôzne typy materských škôl vrátanie alternatívnych prístupov. Svoje brány nám otvorila materská škola Park Angelinum, ktorá vo svojej každodennej praxi využíva prvky montessori pedagogiky. Niektoré z nich boli viditeľné už na prvý pohľad, no mnohé nám podrobnejšie predstavila riaditeľka Mgr. Anna Gaľová, ktorá je absolventkou nášho obzoru. Po úvodnom predstavení sme mali možnosť vidieť konkrétne triedy, kde sme sledovali organizáciu dňa, v ktorej sa montessori princípy prirodzene prepájajú s hrou a praktickým životom. Po rozlúčení sme sa presunuli do Materskej školy Galaktická. Riaditeľka Mgr. Katarína Gromanová nám priblížila, že táto materská škola využíva prvky waldorfskej pedagogiky. Počas prehliadky vnútorných priestorov sme si všimli, že dominantným materiálom je drevo a prírodné materiály. To nám potvrdilo aj vedenie školy a práve tieto materiály sa využívajú nielen pri zariadení tried, ale aj pri výbere hračiek a pomôcok. Každá trieda disponuje vlastnou dielničkou, kde deti rozvíjajú technické zručnosti. Vonkajšie priestory materskej školy poskytujú deťom široké možnosti rozvoja, keďže sa tu nachádza priestor na šport, hru, získavanie dopravných vedomostí a zručností a súčasne tak aj na kontakt s prírodou. Materská škola má aj elokované pracovisko, kde nám bol vytvorený priestor na oddych a spoločnú diskusiu. Poslednou zastávkou exkurzie bol Národný inštitút vzdelávania a mládeže v Košiciach, kde náš privítala PaedDr. Eva Sobinkovičová, Ed.D. Venovala sa problematike častých legislatívnych zmien v školstve a predstavila nám aktuálne novely zákona, ktoré sa našej práce dotýkajú. Zároveň nás povzbudila v práci pedagóga, ktorej sama zasvätila svoj profesijný život.

Na záver by sme sa chceli poďakovať najmä PaedDr. Monike Miňovej, PhD., ktorá dokázala zorganizovať takto náročnú a obsahovo bohatú exkurziu. Poďakovanie patrí aj všetkým inštitúciám a ich zamestnancom za vrúcne prijatie a ochotu podeliť sa o svoje skúsenosti. Aj napriek tomu, že išlo o náročný týždeň nielen pre nás študentov, ale aj pre všetkých zúčastnených, môžeme povedať, že sme získali množstvo nových vedomostí a skúsenosti, ktoré nás budú sprevádzať v našej budúcej pedagogickej praxi.

TAMARA BEVILAQUA,
JANA MAČÁKOVÁ

PESTROSŤ POČAS SÚVISLEJ PEDAGOGICKEJ PRAXI

FOTO: AUTOR ČLÁNKU

Súvislú pedagogickú prax 2. ročníka magisterského stupňa som absolvoval v termíne od 9. do 27. marca 2026 v Materskej škole Oštepová 1 v Košiciach. Materská škola sa nachádza v mestskej časti Košice – Juh, v pokojnom prostredí sídliska. Disponuje šiestimi triedami a vyznačuje sa dôrazom na zážitkové učenie prostredníctvom dlhodobých projektov, čo sa odráža v pestrej ponuke aktivít a spoluprác. Škola je multikultúrna – navštevujú ju deti rôznych národností, ako aj deti zo sociálne znevýhodneného prostredia a marginalizovaných komunít.

Program súvislej pedagogickej praxe sme začali exkurziou materských škôl a pedagogických inštitúcií v Košickom a Prešovskom kraji. Navštívili sme materské školy s prvkami alternatívnych smerov či inštitúcie ako NIVAM, Odbor školstva, kultúry a cestovného ruchu v Prešove či štátnu školskú inšpekciu v Prešove. V nasledujúcich týždňoch bola náplňou praxe samostatná výchovno-vzdelávacia činnosť, štúdium pedagogickej dokumentácie, realizácia otvorenej hodiny, príprava aktivity pre deti a rodičov, tvorba nástenky pre rodičov a odborná prax u riaditeľky či zástupkyne.

Počas prvých dvoch týždňov som pôsobil pod vedením uvádzajúcej učiteľky, kde som najskôr pozoroval jej prácu a následne samostatne realizoval výchovno-vzdelávací proces. Pracoval som s triedou detí vo veku 5-6 rokov, ktorá bola rôznorodá z hľadiska kultúrneho aj sociálneho prostredia. Táto skúsenosť mi umožnila rozvíjať schopnosti a kompetencie pri práci s kultúrne a sociálne heterogénnou skupinou detí.

Počas praxe som realizoval otvorenú hodinu v rámci metodického združenia formou matematicko-pohybovej olympiády na školskom dvore. Na začiatku som uviedol prítomným učiteľkám cieľ otvorenej hodiny.

Aktivita prepájala pohyb s rozvojom matematických predstáv. Deti plnili úlohy zamerané na rozpoznávanie geometrických tvarov, počítanie, orientáciu v priestore a porovnávanie, pričom vykonávali aj pohybové zručnosti ako beh, skákanie či hádzanie lopty. Olympiáda prebiehala na viacerých stanovištiach a bola ukončená symbolickým ocenením detí. Aktivita bola doplnená odborným komentárom pre prítomné učiteľky a následnou diskusiou.

Ďalšou realizovanou aktivitou bol „Jarný karneval zvieratiek“, ktorý prebiehal v triede v popoludňajších hodinách. Deti mali na sebe čiapky, masky hospodárskych a na Slovensku žijúcich zvierat. Aktivita bola zameraná na rozvoj poznatkov o zvieratách, jarnom období, ako aj na podporu prosociálneho správania. Deti sa zapájali do rozhovorov, pohybových a tanečných aktivít, pričom dôraz bol kladený na spoluprácu, empatiu a rešpekt.

Pre rodičov a deti sa na škole realizovali Veľkonočné tvorivé dielne. V triede čakali na rodičov tvorivé dielne s veľkonočnou tematikou. Rodičia spolu s deťmi vytvárali rôzne dekorácie, čím sa podporila spolupráca rodiny a školy. Aktivita mala pozitívny ohlas a prispela k budovaniu vzťahov medzi školou a rodinou.

Súčasťou mojej práce bola aj tvorba nástenky pre rodičov na tému školskej zrelosti. Nástenka poskytovala informácie o pripravenosti a zrelosti dieťaťa na vstup do základnej školy a ponúkala praktické tipy na rozvoj schopností v domácom prostredí. Obsahovala aj QR kód s doplnkovými materiálmi.

Počas praxe som sa oboznámil aj s prácou uvádzajúcej učiteľky,

> Prepojenie teoretických poznatkov s praktickou činnosťou.

ktorá zabezpečuje adaptačné vzdelávanie začínajúcich pedagógov. Jej činnosť zahŕňa plánovanie, hospitačnú a metodickú činnosť, odborné konzultácie, hodnotenie a vedenie dokumentácie.

Tretí týždeň praxe sa zameriaval na vedúcich pedagogických zamestnancov v materskej škole, čím je riaditeľka MŠ, zástupkyňa MŠ alebo zástupkyňa ZŠ s MŠ pre MŠ. V rámci tohto týždňa som získal prehľad o riadení a vedení školy, pedagogickej dokumentácii, právach a povinnostiach riaditeľky, zástupkyne, ako aj o koncepčnom zameraní školy. Prax u zástupkyni školy, konzultácie a pozorovanie práce riaditeľky mi poskytli skúsenosti a širší pohľad na fungovanie materskej školy z manažérskych hľadísk.

Počas praxe som sa zúčastnil aj ďalších aktivít, ako bola návšteva základnej školy Požiarnická 3 v Košiciach či exkurzia do spaľovne KOSIT zameraná na recykláciu. Zúčastnil som sa taktiež otvorenej hodiny učiteľky materskej školy, ktorá viedla vzdelávaciu aktivitu s deťmi predškolského veku, zameranú na vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia na tému Slovenskej republiky, vlasti, symbolov a znaku.

Súvislá pedagogická prax bola pre mňa významnou skúsenosťou, ktorá mi umožnila prepojiť teoretické poznatky s praktickou činnosťou, rozvíjať pedagogické kompetencie a získať cenné skúsenosti pre budúce pôsobenie v pedagogickej praxi.

MATEJ TOKARČÍK

▲ **AUTOR PRÁCE:** NATÁLIA VARICHAJOVÁ

INŠPIRUJ SA NAŠIMI ŠTUDENTMI

BRATISLAVSKÍ KOVBOJI POZNÁVAJÚ PREŠOV

Naša cesta z Divokého západu na Divoký východ bola nezabudnuteľná – a to nielen kvôli tomu, že bola symbolická, ale najmä vďaka programu, ktorého sa žiaci 4. D zo Základnej školy Nevädzová 2 v Bratislave mohli zúčastniť. Na Pedagogickej fakulte som začal študovať pred viac ako desiatimi rokmi, a keď som úspešne obhájil diplomovú prácu a ukončil štátnice, písal sa rok 2020. V Bratislave sa mi hneď podarilo nájsť pracovné miesto na tejto škole a svoju druhú triedu som sa rozhodol vziať na koncoročný výlet práve na miesto, kde som sa učil, ako budem raz učiť. Prešov som stále považoval za veľmi priateľské a príjemné mesto, ktoré bolo pre mňa mestom rodným – po profesijnej stránke. Na hodinách, medzi žiakmi inak nie veľmi obľúbenej vlastivedy, som sa snažil deťom hovoriť o tomto meste prostredníctvom rôznych príbehov, aby som im priblížil srdce Šariša najlepšie, ako viem. Bolo to totiž mesto, ktoré som najlepšie poznal. A z týchto príbehov sa stal celoročný projekt. Keď moji žiaci o Prešove vedeli naozaj veľa, rozhodli sme sa zavŕšiť štvrtý ročník aj návštevou tohto mesta. Cesta po organizačnej stránke nebola vôbec jednoduchá, ale podarilo sa nakoniec prísť a stráviť tu štyri programom nabité dni, a to aj napriek tomu, že sme predchádzajúci týždeň strávili v škole v prírode v Trenčíne.

Počas týchto štyroch dní sme toho veľa stihli. Moji žiaci o týchto dňoch strávených v Prešove napísali toto:

„Dňa 4. 6. 26 sme cestovali vlakom do Prešova. Boli sme na Prešovskej univerzite, kde nás previedla pani učiteľka Hedviga Hafičová. Ukázala nám rôzne učebne. Keď sme vošli do auly, zasmiala sa, lebo skoro všetci išli úplne hore. Náš pán učiteľ si robil srandu, že je to tým, lebo je tam svetlo, aby sa deťom dobre písalo. Ale vraj tak vysoko chodia aj iní študenti. Pani učiteľka nám ukázala fotky, na ktorých bol náš pán učiteľ ako študent, aj my sme jej ukázali svoje fotky a videá a povedali o našej škole ZŠ NEVÄDZOVÁ 2 v Bratislave. Skúšali sme nášho pána učiteľa rôznymi otázkami. Zhodli sme sa, že dostane

„Bol to ten najlepší školský výlet.“

▲ **FOTO:** HEDVIGA HAFIČOVÁ

1 s hviezdičkou. Mali sme aj prehliadku mesta Prešov s učiteľom výtvarnej výchovy, ktorý kedysi učil nášho pána učiteľa. Prehliadka mesta bola dlhá, ale aj veľmi náučná a zábavná, pretože sme sa dozvedeli informácie, ktoré sa ani nepíšu v učebniciach. Mesto Prešov je veľmi krásne miesto, je tam toľko pamiatok, že by ste ich ani nespočítali. Boli sme sa pozrieť na kostoly, napr. na Konkatedrálu Sv. Mikuláša a boli sme sa pozrieť aj hore na veži a videli sme celé námestie Prešova a aj jeho okolie. Videli sme aj rieku Torysu, ktorá cez Prešov preteká. Páčila sa nám aj Bosakova banka a na námestí aj malý park so sochou Sisi a Neptúnovou fontánou. Videli sme aj Divadlo Jonáša Záborského a Kalváriu. Išli sme sa pozrieť aj do ekoparku na zvieratká. Boli veľmi krásne a rozkošné. Tým, že sme do Prešova išli v čase, keď sa konali Dni mesta Prešov, tak nesmeli chýbať kolotoče a skákacie hrady. Bola to veľká zábava. Dokonca sme boli aj na Ranči Pohoda. Majú tam krásne kone a kravičky. Mohli sme pohladkať aj žriebätka. Majiteľ nám ukázal nejaké disciplíny z rodea. Bolo to veľmi zaujímavé. Dňa 7. 6. 2026 sme cestovali späť do Bratislavy. Bol to ten najlepší školský výlet s najlepším pánom učiteľom na svete.“

Chcem sa poďakovať Ranču Pohoda (a tak isto aj Zdenke Babylonskej za tip na ranč) za veľmi zaujímavú prehliadku areálu, spojenú s jazdou na koni a ukážkou rodeo disciplín. Veľká vďaka patrí aj dr. Hafičovej za pútavú prehliadku fakulty, kde si deti vyskúšali aspoň na chvíľu, aké je to byť vysokoškolským študentom, ale zároveň aj členom štátnicovej komisie za zeleným stolom. V neposlednom rade ďakujem za nádherné slová, ktorými mne osobne dr. Hafičová pripomenula, aké to bolo kedysi byť dennou súčasťou fakulty. Veľká vďaka patrí aj dr. Capekovi, ktorý si pre deti prichystal live ukážku toho, čo všetko môže Prešov ponúknuť z histórie, ale aj zo súčasnosti, doplnenú o zaujímavé príbehy, ktoré fascinovali aj tých, ktorým v škole predmet vlastiveda nebol doteraz príliš po chuti. Veľká vďaka patrí aj mnohým ďalším ľuďom, ktorí sa akokoľvek podieľali na tom, aby si deti tento výlet mohli naozaj užiť. Myslím si, že na tento výlet budeme ešte veľmi dlho a v dobrom spomínať. Tešíme sa na jeho ďalšiu návštevu.

PETER VATRAĽ – NÁŠ ABSOLVENT, ALEXANDRA PAVLÍKOVÁ, ANETA SILANIČOVÁ A ĎALŠÍ ŽIACI 4. D ZO ZŠ NEVÄDZOVEJ 2 V BRATISLAVE

MOJA CESTA NA JAVISKO

Moja cesta k divadlu sa začala už veľmi skoro. Už ako malá som spolužiakom hrávala bábkové divadlá a vtedy som asi prvýkrát pocítila, aké krásne je rozprávať príbehy a vidieť radosť v očiach divákov. Dá sa povedať, že herečkou som bola od malička. Postupne sa moja láska k javisku prehlbovala. Lákalo ma vyjadrovať sa nielen slovami, ale aj emóciou či pohybom. K herectvu sa prirodzene pridal aj tanec a spev, ktoré dnes tvoria neoddeliteľnú súčasť toho, kým som. Študovala som na Súkromnom konzervatóriu v Prešove v odbore hudobno-dramatické umenie. Toto obdobie ma naučilo disciplíne, systematickej práci a aj tomu, že niekedy treba vystúpiť zo svojej komfortnej zóny. Herectvo, hlasová príprava aj pohyb ma formovali nielen ako umelkyňu, ale aj ako človeka. Počas štúdia som mala možnosť stáť na skutočnom javisku. V roku 2022 som začala účinkovať v divadle Babadlo v inscenáciách *Počúvaj ma* a *Malíčkovo*. O rok neskôr ma prijali do divadla Cililing. Každé predstavenie pre mňa znamenalo nový krok: viac skúseností, väčšiu istotu a hlavne obrovskú radosť z toho, čo robím.

Popri umeleckej ceste som sa rozhodla venovať aj pedagogike. Uvedomila som si, že ma napĺňa nielen tvoriť, ale aj odovzdávať svoje skúsenosti ďalej. Popri štúdiu na vysokej škole som si dokončila štúdium na konzervatóriu (5. a 6. ročník), ktoré som úspešne ukončila titulom DiS. art. a ak mám byť úprimná, nebolo to vôbec jednoduché. No napriek tomu ma to naučilo vytrvalosti a dobrej organizácii času. Na začiatku školského roka 2025/2026 som nastúpila ako učiteľka herectva na Základnú umeleckú školu Jána Pöschla v Prešove. Táto skúsenosť mi priniesla obrovskú radosť a nové možnosti.

Voľného času mi teda veľa neostáva, no keď si ho predsa len nájdem, najradšej ho trávim s rodinou. Práve tieto chvíle mi dodávajú energiu a pripomínajú mi, čo je naozaj dôležité. A priznám sa, milujem jedlo. Rada objavujem nové chute, užívam si dobré jedlo a beriem ho ako malú radosť, ktorá dokáže spríjemniť aj ten najnáročnejší deň. Snažím sa naplno využiť každú príležitosť, ktorá ma posúva ďalej, a zároveň si vážiť aj tie jednoduché momenty. Verím, že keď človek robí to, čo miluje, a obklopuje sa ľuďmi, na ktorých mu záleží, život má svoje krásne smerovanie. Taktiež verím, že umenie má silu spájať ľudí, inšpirovať a meniť pohľad na svet. Moja cesta ešte zďaleka nekončí – a ja sa teším na všetko, čo ma na nej ešte čaká.

VICTORIA ADAMISOVÁ

▼ **FOTO:** ARCHÍV AUTORKY

▲ **AUTOR PRÁCE:** ADELA KACVINSKÁ

KRAKOWSKÉ IMAGINÁCIE

Za naším rozhodnutím navštíviť Univerzitu Ignatianum v Krakowe stála najmä zvedavosť. Zaujímalo nás, nakoľko, ak vôbec, sa môže líšiť pohľad našich blízkych susedov na výtvarnú pedagogiku, keďže ide o relatívne malú vzdialenosť a v podstate blízky kultúrno-geografický kontext. Súčasne sme mali istotu, že učebný program, s ktorým sme sa vopred podrobne oboznámili, ako aj mesto s jeho kultúrnym zázemím ponúkajú záruku kvality. Špecifickou črtou tejto univerzity (ktorá inak obsahovo vychádza z rovnakých štandardov a pedagogických disciplín ako iné poľské univerzity) je jej spojenie s jezuitskou pedagogickou tradíciou, ktorá býva označovaná ako ignaciánska pedagogika. Tá je výrazne orientovaná na personalizmus s dôrazom na celostný rozvoj človeka. Nejde teda len o pedagogiku výkonu, rozvoj vedomostí a profesijných schopností, ale aj o charakter, morálnu zodpovednosť, schopnosť reflexie, sociálnu citlivosť, duchovný rozmer osobnosti. V dokumentoch fakulty sa frekventovane objavuje myšlienka formovania človeka, ktorý bude „človekom pre druhých“ (person for others) a „človekom s druhými“ (person with others), čo sme si mali možnosť všimnúť aj na hodinách, kde sme boli na náčuvoch, učili či asistovali v edukačnom procese.

Vybrali sme si pedagogickú fakultu a katedru, ktorá má podobné zameranie ako naša KHVTV, avšak v ponuke majú aj predmety, ktoré sa u nás nevyučujú a ktoré poukazujú na rozdielne názory na to, aké schopnosti by mal budúci absolvent nadobudnúť. Na miestnej katedre nás prijali veľmi vrelo a hneď nás hodili do jamy levovej. Ocitli sme sa s kolegom Tomášom na hodine kaligrafie, teda na jednom z predmetov, ktorý sa u nás nevyučuje. Cieľom predmetu je naučiť študentov pekne písať a súčasne tým rozvíjať jemnú motoriku (grafomotorika). Charizmatický pedagóg menom Marek Pokuticki študentom názorne ukazoval, aké kroky pri postupnom skladaní prstov musia absolvovať pre finálny správny úchop redisového pera. Človek si povie: „old school“! Ešte v úvode vyučujúceho zaujímalo, ako sa bežne podpisujeme. Všimol si, ako sa kolega Tomáš podpisuje klasickým guľôčkovým perom a zaujalo ho to, pretože jeho podpis má nesporné kaligrafické kvality. Následne ukazoval jeho podpis svojim študentom ako možné inšpiratívne východisko. Najprv sme s kolegom neverili vlastným očiam, táto disciplína je totiž náročná aj pre skúsených výtvarníkov. V ruke musí byť patričná istota, vyžaduje si to hlboké sústredenie, kontinuálny, rozhodný a plynulý ťah ruky bez prestávky, so zmyslom pre ornamentálny detail. Príliš veľa schopností v jednom balíku, ktoré je u niektorých jedincov potrebné rozvíjať a zdokonaľovať dlhší čas. Určitý šok však pre nás nastal, keď nám taktiež rozdal písanky s linajkovanými riadkami, redisové pierka a fľaštičky s tušom a začlenil nás do učebného procesu. To sme naozaj nečakali – veď sme na náčuvoch...!? Ale pán Pokuticki bol neoblomný a trval na tom, že aj z nás budú krasopisci. Posadil nás do prvej lavice, aby nás mal pod drobnohľadom a hneď nás aj odfotil. Cítili sme sa ako žiaci základnej školy, ktorých pre vyrušovanie preventívne posadili pred katedru...

Bol veľmi trpezlivý a mal až otcovské pochopenie pre prvé nepodarky. Aj pre tie naše, ktoré boli spočiatku naozaj tristné, keďže sme na to neboli vôbec pripravení. Obzvlášť inšpiratívne bolo, že vyučujúci tak na tabuľu, ako aj každému z prítomných do zošita dokázal pomerne rýchlo a presvedčivo napísať redisovým pierkom jeho vlastný podpis, ktorý bol čitateľný, ale súčasne výtvarne zaujímavý – priamo pred našimi očami, čo bolo naozaj obdivuhodné. Obchádzal doslova všetkých, veľmi pozorne sledoval výkony zúčastnených, individuálne upozorňoval na jednotlivé chyby, a potom to pre celú triedu zosumarizoval. Nehovoril to menovite, ale pomenoval základné, opakujúce sa chyby. Prístup bol veľmi ľudský a chápavý, čo vyplývalo aj z toho, že súčasne pôsobil v zdravotníckom zariadení pre rekonvalescenciu ľudí po ťažkých úrazoch s vážnymi následkami pre jemnú motoriku. Práve tam získal pozitívne skúsenosti s implementáciou kaligrafie, ktorá u mnohých výrazne zlepšuje tento hendikep. V kontexte pedagogiky nám to zdôvodňoval hlavne odkazom na skutočnosť, že u detí najmä kvôli masívnemu využívaniu mobilov štatisticky výrazne klesá úroveň grafomotoriky a je presvedčený o tom, že budúci pedagógovia by to mali vyvažovať práve nasadením tohto predmetu. Cieľom tejto blokovej výučby bolo úhľadne, podľa možnosti výtvarne napísať svoje meno a priezvisko, k čomu sme postupne ku koncu procesu aj takmer dospeli... Takmer. Bolo to vydreté mnohými pokusmi, ale rozhodne to bol zážitok a zaujímavá skúsenosť. Práve vďaka osobnosti pedagóga bola v triede dobrá klíma, už samotný proces bol podnetný a napriek náročnému cieľu sa ho vyučujúcemu u väčšiny zúčastnených podarilo naplniť.

▼▲ FOTO: ARCHÍV AUTORA

Ďalšou prínosnou skúsenosťou s tým istým pedagógom bol blok troch hodín, v rámci ktorého zúčastneným predstavil vlastné, rokmi overené skúsenosti (aj z klinickej praxe, zo spomínaného zariadenia, kde pôsobil) z interpretácie znakov úzkosti v detskej kresbe. Upozorňoval na konkrétne znaky na kresbách konkrétnych detí, kde vždy upozornil na vek a na celkovú genézu problémov dieťaťa. Svoje odborné poznatky a postrehy demonštroval na príkladoch kresieb stromu, domu, rodiny a motívu postavy s dáždnikom v daždi. Jeho výklad bol veľmi pútavý a podrobný a práve v prípade tohto pedagóga si človek uvedomuje, ako je dôležité, aby ten, kto o niečom prednáša, mal reálnu skúsenosť s tým, čo chce študentom sprostredkovať. Vtedy to percipient doslova „nasáva“ a dostáva sa to pod kožu s ľahkosťou bytia. Z tejto prednášky sme sa doslova odplazili, lebo bol nákladom množstva zaujímavých poznatkov. Taktiež dôležité bolo, že pedagóg študentom opakovane pripomínal, že osvojením týchto faktov sa z nich nestávajú psychológovia ani psychiatri, že sú iba tí, ktorí stoja na začiatku tohto potenciálneho procesu, a že ich úlohou je, aby dokázali identifikovať problém v počiatočnej fáze a následne ho delegovali kompetentným odborníkom. Vo všeobecnosti si totiž mnoho absolventiek pedagogických fakúlt myslí, že s oboznámením sa s týmito základnými znakmi získavajú komplexný prehľad o tejto náročnej problematike.

Vybrali sme si aj blokovú výučbu predmetu s názvom „Art terapia a vývin sociálnych zručností“, čo sa u nás taktiež nevyučuje. V slovenskom kontexte je na pedagogických fakultách viac preferovaná artefiletika, ktorá sa v určitých aspektoch líši. Boli sme zvedaví, ako to na takom predmete prebieha. Zaujalo nás aj meno vyučujúcej – Anna Tuchowska-Chmura, čo u nás pri určitej príbuznosti slovenčiny a poľštiny vzbudilo dojem absurdnej lekcie reality založenej na princípe kontrastu: predmet, ktorého cieľom je terapia umením, učí niekto s takým romanticky temne znejúcim menom. Na tvári miesta sme zistili, že ide o veľmi príjemnú osobnosť s harmonickým vyžarovaním, aké si výučba tohto predmetu v osobe pedagóga doslova vyžaduje. Vyučovanie prebiehalo v jednej z modernejších budov inak historického areálu univerzity. Učebňa bola priestranná, vybavená modernými technológiami, bolo v nej veľa denného svetla. Prvá časť, pri vstupných dverách, bola upravená pre prednášanie, druhá polovica miestnosti poskytovala dostatočne veľkorysý priestor pre praktické výtvarné cvičenia. Hneď na úvod sme boli oboznámení s tým, že budeme pracovať s knihou pre deti, ktorej obsah budeme výtvarne reflektovať. Vyučujúca nám najprv povedala niekoľko podstatných informácií o obsahu, ale neukazovala nám žiadne ilustrácie, aby vopred neovplyvňovala našu predstavivosť. Išlo o imaginatívnu knihu poľských autoriek, pomerne známu aj v slovenských odborných kruhoch zaoberajúcich sa literatúrou pre deti – Szary Domek (šedý, alebo sivý

Kostol Matky Božej Kráľovnej Poľska
Krakov - Nowa Huta

domček) od autoriek Natalie Blonskej a Katerzyny Szestak. Ide o príbeh opusteného domčeka na stráni za dedinou, ktorý neustále hľadá nájomníka, avšak žiadny zo záujemcov (vietor, vlk, čarodejnica, noc, domový škriatok či niszczydom) nie je dostatočne vhodný. Väčšinou sú nezodpovední, neporiadni atď. Ide o metaforu, v rámci ktorej je domček personalizovaný do ľudskej bytosti a symbolizuje snahu o hľadanie skutočného priateľstva a boj protichodných síl v človeku, obraz jeho komplikovaného vnútra. Podáva správu aj o prirodzenej ľudskej potrebe naplniť svoju dušu, svoj život pocitom symbiózy a zmyslu. Domček zároveň zápasí so samotou a je existenciálnym symbolom tzv. „osamelosti v dave". Stelesňuje túžbu po prijatí, s čím zápasia aj mnohé deti. Architektúra sa tu takto stáva metaforou ľudskej existencie a projekcie pocitov hľadajúcej bytosti. Vyučujúca predčítala text knihy a potom sa zamerala na jednu konkrétnu bytosť, ktorá domček obývala, ale jej prítomnosť bola aj pre samotný domček napriek tomu záhadou. V závere sme dostali úlohu túto tajomnú bytosť zobraziť podľa našej subjektívnej predstavy. Mali sme to realizovať prostredníctvom špecifickej techniky, ktorú nám pedagogička najprv sama predviedla. Na začiatku sme prostredníctvom malej guličky namočenej v čiernej farbe na výkrese formátu A4 uloženom v plastovej nádobe pohybovali nádobou v rôznych uhloch – čím sme kotúľajúcou sa loptičkou vytvárali náhodné trajektórie, expresívnu spleť čiar. V tomto abstraktne-expresívnom rastri sme tak mali následným vyfarbovaním niektorých obrysov plôch vytvarovať svojho „Niszcsydoma" (meno jedného z tajomných obyvateľov domu, ktoré možno preložiť ako „kazidom," alebo „ničidom" – teda opak toho, čo dom v psychoanalýze zosobňuje: harmónia, útočisko, bezpečie, dôvera). Každý bol vyzvaný, aby predstavil svoju verziu a povedal o tom pár slov. Práve finálna fáza osobných reflexií študentov bola prínosná. Takto by to malo vyzerať na všetkých hodinách, kde vznikajú nejaké výtvarné produkty.

V sobotu dopoludnia sme od Joanny Zabel (koordinátorka pre medzinárodné vzťahy) dostali možnosť vyučovať jej skupinu diaľkových študentiek v rámci predmetu všeobecná elementárna výchova. Už vopred, v Prešove, sme mali takú víziu, že pripravíme PowerPoint, kde

v prvej časti predstavíme súčasnú architektúru Prešova (v zmysle: od secesie a ranej moderny, cca 1900 – až po neskorú modernu, 2. polovica 20. stor.). Chceli sme tak nadviazať na našu poslednú spoločnú monografiu, v rámci ktorej sme realizovali aj komorný kvalitatívny výskum vychádzajúci z toho, ako deti z Prešova reflektujú túto architektonickú vrstvu a aké asociácie s ňou majú spojené. V druhej časti prezentácie sme komparatívne zhromaždili presne túto architektonickú vrstvu z Krakowa. Prišlo nám to ako dobrý nápad, pretože v Krakowe je veľa kvalitnej modernej architektúry a v istom zmysle je neprávom v tieni tej historickej, s ktorou si toto mesto všetci domáci aj zahraniční turisti prirodzene spájajú. Bolo náročné z toho množstva vyberať (Krakow je omnoho väčší a je tam toho veľa aj v tejto modernej vrstve), ale nakoniec sme vyselektovali súbor približne rovnakého počtu miestnych budov so stručným opisom rokov realizácie, autorov a štýlového zaradenia v rámci modernej architektúry. Celé sme to preložili do Poľského jazyka. Stretlo sa to s pozitívnym prijatím. Jednak to, že sme vytvorili určitú komparáciu prešovskej a krakowskej architektúry a zároveň sa nám popri originálnych znakoch jednotlivých stavieb podarilo nájsť aj určité spoločné menovatele, tak charakteristické pre neskorú modernu ako univerzálny európsky štýl v architektúre. Po predstavení selektovaného súboru stavieb sme študentkám dali za úlohu, aby si vybrali ktorúkoľvek z nich a následne ju na základe vlastných asociácií výtvarne transformovali – aby sa pokúsili uchopiť tie znaky alebo motívy, ktoré sú z ich pohľadu dôležité, a pokúsili sa ich hyperbolizovať, resp. rozvinúť ich v rámci vizuálnej metafory, vychádzajúcej z ich subjektívnej interpretácie. V motivačnej fáze som pred nimi načrtol čiernou fixkou na tabuľu charakteristické fluidné obrysy originálneho múzea japonskej kultúry, v Krakowe známeho pod názvom Manggha (Múzeum japonského umenia a techniky – jedna z najmodernejších architektúr v blízkosti historického centra mesta), a pred ich očami som budovu ešte viac expresívne transformoval s imaginatívnym pridaním motívu očí pod vlnitými tvarmi jej striech. Väčšina diaľkových študentiek (dospelé osoby) si vyberala budovy s prevládajúcimi organickými tvarmi a ak sa aj objavili voľby s geometrizujúcimi hmotami, bola tam markantná tendencia k ich organickej transformácii. Zaujímavé je, že podobne to prebiehalo aj pri našej 15 člennej vzorke detí v rámci nášho kvalitatívneho výskumu. Od študentiek sme v závere dostali kladnú spätnú väzbu, že ich to zaujalo. Konštatovali, že v rámci výtvarnej edukácie sa s témami architektúry doposiaľ nestretli a že to bolo pre nich niečo nové. Každá z nich sa k svojej výtvarnej transformácii vyjadrila a zdôvodnila, prečo ju zobrazila takto, čím si objasnili svoj vzťah ku konkrétnym budovám, ktoré väčšina z nás vníma skôr podvedome.

V závere nášho pôsobenia nám naša koordinátorka Joanna Zabel ponúkla možnosť zúčastniť sa medziná-

rodnej konferencie (workshopu) Teaching for tomorrow organizovanú univerzitou. Mali sme takto možnosť zoznámiť sa s výstupmi lektorov z rôznych častí sveta, ktorí prezentovali najnovšie možnosti využitia digitálnych technológií a softvérov na tvorbu didaktických pomôcok za pomoci AI.

Erasmus určite nevnímame len v spojení so študijnými povinnosťami. Je to komplexný čas strávený nielen na samotnej univerzite, ale v čase a priestore jedného kultúrou nabitého veľkomesta. Je to taký paradox tohto na prvý pohľad pokojného, historického mesta vyžarujúceho romantickú atmosféru, že tak trochu klame telom. Najmä kvôli atmosfére stredovekého centra pôsobí skôr komorne, ale v skutočnosti má rozlohu našej Bratislavy a dvojnásobný počet jej obyvateľov (cca 800 000 a v aglomerácii ešte viac). Ako už bolo spomenuté, Krakow je v prevažujúcej miere spájaný s historickými pamiatkami, kde dominuje najmä sakrálna architektúra. To všetko sa oplatí vidieť. Ak však ostane nejaký čas navyše, odporúčame každému, aby sa vybral aj za hranice stredovekého centra. Nech sa vydáte ktorýmkoľvek smerom, všade natrafíte na niečo zaujímavé, a to aj v prípade, že by ste šli naslepo. Určite sa oplatí vidieť modernú sakrálnu architektúru, v ktorej sú Poliaci veľmocou. Napríklad Krakovčanmi familiárne nazývaná „Arka Pana“ (Kostol Panny Márie Kráľovnej Poľska) v najväčšej obytnej štvrti mesta, ktorá sa nazýva Nowa Huta. Kostol si vybudovali veriaci svojpomocne navzdory nepriazni socialistického režimu a miestnych úradov v rokoch 1967 – 1977. Formy kostola sú veľmi odvážne, organicky tvarované a môžu v určitej miere evokovať slávnu pútnu kaplnku v Ronchamp od významného francúzskeho funkcionalistu Le Corbusiéra. Rovnako originálny je aj interiér s expresionisticky modelovanou monumentálnou plastikou Krista. Nowa Huta, kde sa kostol nachádza, je obytná štvrť, ktorej pôvodná tehlová časť bola postavená v štýle socialistického realizmu. Ďalšie obvody tvorí panelová zástavba. Má vyše 200 000 obyvateľov (naše dve Petržalky...) a patrí k najväčším sídliskám v krajinách bývalého východného bloku. Ďalšie podobne avantgardné formy má Farnosť a kostol Svätého Maximiliána Márie Kolbeho v štvrti Mistrzejowice či Svätyňa Božieho milosrdenstva v Krakowe-Lagiewnikach.

Mimo legendárny Rynek Główny (hlavné námestie), jedno z najrozľahlejších v Európe, sa oplatí navštíviť aj tzv. Krakow novoczesny (súčasný či moderný Krakow), čo je súhrnný názov pre zástavbu za bývalými stredovekými hradbami, tvar ktorých dnes kopíruje alej nazývaná Planty. Tieto štvrte boli postavené na prelome 19. a 20. storočia (Nowy Sviat, Piasek, Garbary atď.). Nájdeme tu dlhé triedy, kde dominujú činžovné domy v eklektickom či secesnom štýle alebo v intenciách ranej moderny. Budete sa tu cítiť ako v podobných štvrtiach Budapešti, Prahy či ďalších európskych veľkomiest. Veľmi zaujímavé je aj bývalé židovské geto, pôvodne samostatné stredoveké mesto Kazimierz, neskôr pričlenené k historickému centru Krakowa. Pred deportáciami do koncentračných táborov tu žilo 70 000 židov. Je tu niekoľko stredovekých synagóg, veľa dobrých reštaurácií, kóšer obchodov, hudobných klubov a kaviarní. K tým najvyhľadávanejším a najdlhšie fungujúcim nesporne patrí dnes už legendárny klub a kaviareň Alchemia na Nowom Placzi (Nové námestie – jedno z dvoch hlavných námestí Kazimierza). Kazimierz v letnej sezóne hostí aj jeden z najväčších divadelných festivalov v Európe, ktorý sa performatívne odohráva na niekoľkých uzavretých uliciach štvrte pod holým nebom.

▲ FOTO: ARCHÍV AUTORA

V Krakowe je veľa kvalitných múzeí a galérií výtvarného umenia. Určite sa oplatí – v rámci povinnej jazdy – navštíviť stále expozície Muzea Narodoweho, Bunkier Sztuky Współczesnej (galéria súčasného umenia) či múzeum moderného umenia v štvrti Podgorze, známe pod názvom MOCAK (Museum of Contemporary Art in Krakow), v blízkosti ktorého sa nachádza legendárna Schindlerova továreň, v ktorej je dnes moderné múzeum venované tragickým udalostiam židovských deportácií z Kazimierza. Pár minút cesty od Schindlerovej továrne, v blízkosti námestia Bohatierov geta, sa nachádza moderná stavba múzea Tadeusza Kantora, jedného zo zakladateľov poľského alternatívneho divadla, ktorá sa nazýva Cricoteca. Oplatí sa vidieť tak túto nevšednú stavbu, ako aj originálne nainštalovanú stálu expozíciu v jej interiéri. Na hornom poschodí sa nachádza kaviareň s atypickým výhľadom na historické centrum Krakowa. K ďalším ochutnávkam by určite patrila Mohyla generála Tadeusza Kosciuszka v severozápadnej časti mesta, ktorá je sama o sebe veľkým zeleným biotopom alebo Múzeum poľského letectva, ale to by bol ešte dlhý zoznam... Tak ako emblematická kovová plastika smoka – legendárneho draka, obyvateľa jaskyne pod kráľovským zámkom Wawel – neprestáva chrliť oheň do éteru nad mestom – tak Krakow zvádza, opantáva, podpaľuje zvedavé duše a neprestáva inšpirovať...

SLAVOMÍR CAPEK

TÝŽDEŇ, POČAS KTORÉHO SME SA HRALI

Keby sa ma niekto pred odchodom do Poľska spýtal, čo očakávam od Erasmus+ tréningového kurzu o gamifikácii, moja odpoveď by bola celkom jednoduchá. Niekoľko prednášok, prezentácie, zapisovanie poznámok, večerný program a cesta domov. Myslel som si, že to bude ďalšie z množstva školení, po ktorých si človek odnesie zopár nových informácií a o pár týždňov si na väčšinu z nich už ani nespomenie. Po prvom dni bolo jasné, že som sa mýlil. Namiesto sedenia v laviciach sme dostali kartičky, rozdelili nás do skupín a o chvíľu sme sa pohybovali po celej miestnosti. Zoznamovali sme sa cez hry, riešili spoločné úlohy a rozprávali sa s ľuďmi, ktorých sme dovtedy nikdy nevideli. Nikto nám nepovedal: „Teraz sa ideme učiť." Napriek tomu sme sa učili od prvej minúty. Takto vyzeral celý týždeň. Jeden deň sme hrali upravenú verziu Monopoly, inokedy sme sedeli nad kartami Dixit, skúšali Story Cubes, pantomímu alebo kreslili vlastné svety, mapy a plagáty. Občas sa celá miestnosť zmenila na veľkú spoločenskú hru, inokedy sme sa ocitli v simulácii, v ktorej mal každý svoju úlohu. Všetko pôsobilo prirodzene. Až po skončení jednotlivých aktivít sme sa spoločne rozprávali o tom, čo sa vlastne počas hry dialo. Zrazu sa ukázalo, že sme sa celé dopoludnie rozprávali o spolupráci, komunikácii či rozhodovaní, len sme to vôbec nevnímali ako vyučovanie. Možno práve preto ma tento projekt bavil od začiatku do konca. Nikto sa nás nesnažil presvedčiť, že toto je správny spôsob práce s mladými ľuďmi. Jednoducho nám ho ukázali. A fungovalo to. Veľkú zásluhu na tom mali aj ľudia.

V jednej miestnosti sa stretlo tridsaťdva účastníkov z desiatich krajín Európy. Každý prišiel z iného prostredia, každý mal inú skúsenosť a predsa sme po pár dňoch fungovali ako jeden tím. Spoločné aktivity pokračovali aj po skončení workshopov. Sedeli sme spolu pri večeri, rozprávali sa na terase, spoznávali Zakopané, smiali sa počas interkultúrnych večerov a zisťovali, že hoci vyrastáme stovky kilometrov od seba, mnohé veci máme spoločné. Na celý týždeň budem spomínať aj kvôli miestu, kde sa konal. Murzasichle pod Tatrami malo svoje neopakovateľné čaro. Každé ráno výhľad na hory, čerstvý vzduch a pokoj, ktorý človek počas bežného semestra veľmi nezažíva. Aj obyčajná prechádzka po skončení programu alebo cesta do Zakopaného mala úplne inú atmosféru. Keď dnes premýšľam nad tým, čo si z Poľska odnášam, ako prvé mi nenapadnú workshopové materiály ani prezentácie. Spomeniem si na ľudí, s ktorými som tam strávil týždeň. Na smiech počas hier, dlhé večerné rozhovory, spoločné fotografie a chvíle, keď sme zabudli sledovať čas. A možno práve to je pre mňa najväčšia odpoveď na otázku, či sa oplatí vycestovať na Erasmus+. Niekedy stačí jeden týždeň, aby človek zistil, že učiť sa dá úplne inak, než bol doteraz zvyknutý. A že najlepšie spomienky často vzniknú práve vtedy, keď ich vôbec neplánujete.

JAKUB ZAHORČEK

FOTO: STOWARZYSZENIE GRUPA DZIAŁANIA

> **„Najlepšie spomienky často vzniknú práve vtedy, keď ich vôbec neplánujete."**

JEDEN TÝŽDEŇ, KTORÝ *STOJÍ ZA TO*

Keď nám 16. januára 2026 prišla ponuka absolvovať v letnom semestri program ERASMUS+ BIP na tému *Alternative models of education*, ani na sekundu som neváhala. Bola to príležitosť, ktorá sa neodmieta – zažiť týždeň na univerzite v Grécku, konkrétne v Alexandroupoli na Democritus University of Thrace. Spolu s dvomi spolužiačkami z rovnakej študijnej skupiny sme vycestovali už v nedeľu o tretej ráno. Z košickej stanice sme sa Flixbusom presunuli do Budapešti, kde nás čakal niekoľkohodinový prestup. A to bola vec, na ktorú ste sa pri tomto výlete mohli naozaj spoľahnúť – dlhé čakanie na letisku. My sme z neho boli nadšené, keďže sme sa tešili na duty free a letiskové obchodíky, no naše bankové účty už tak veľmi nie. Nasledoval let do Atén, ďalšie čakanie, a potom posledný let do Alexandroupoli, ktorý trval menej ako pondelková ranná cesta vlakom z Košíc na zastávku Prešov mesto. A potom sme konečne dorazili. Privítal nás menší kultúrny šok. Mesto sa nám na prvý pohľad viac podobalo Turecku než Grécku. No milý starší pán taxikár, ktorý vedel po anglicky len veľmi málo, nás presvedčil, že sa nám tu bude páčiť. A mal pravdu.

V pondelok sme – spolu päť študentiek z našej fakulty – sa stretli na univerzite so študentmi z rôznych krajín: z Grécka, Nemecka a dvoch španielskych univerzít. Naivne sme si mysleli, že keď tam ideme ako kamarátky, budeme spolu fungovať celý čas. Opak bol však pravdou. Pracovali sme v medzinárodných skupinách, aby sme boli nútené komunikovať po anglicky. A práve to bolo jednou z najväčších výhod celého pobytu. Celý týždeň bol plný workshopov a zaujímavých aktivít, ktoré s nami absolvovali aj doktorka Čuchtová a doktor Lipták, ktorí nám boli počas celého pobytu veľkou oporou. V pondelok po workshopoch sme sa autobusom vybrali na hodinovú cestu do *Dadia Forest National Park*, kde nás čakal bird watching. V utorok sme pokračovali workshopmi a rozdelili sme sa do skupín so študentmi z rôznych krajín. Našou úlohou bolo pripraviť tému a koncept vyučovacej hodiny, ktorú sme následne mali realizovať. Popoludní sme sa nenudili, čakalo nás spoznávanie mesta a komentovaná prehliadka Alexandroupoli. V stredu sme sa naplno venovali lesson planningu a pripravovali sme vyučovacie hodiny pre žiakov experimentálnej základnej školy v Alexandroupoli. Vo štvrtok prišiel moment, na ktorý sme sa najviac pripravovali – samotné vyučovanie. Hodina netrvala klasických 45 minút, ale až hodinu a pol. Deti vedeli výborne po anglicky, pracovali s tabletmi namiesto zošitov a mali úprimný záujem spoznať nás aj naše krajiny. Bola to skúsenosť, ktorá nás posunula nielen pedagogicky, ale aj osobnostne. Po vyučovaní nás čakal workshop v múzeu plný zaujímavých aktivít. A potom už prišiel piatok, prezentácie našich odučených hodín, odovzdávanie certifikátov a nakupovanie.

Za jeden týždeň sme stihli naozaj všetko: učiť sa, spoznávať nové miesta, nadviazať nové priateľstvá, cestovať, vidieť more aj si niečo kúpiť v Zare. A hoci sme si na začiatku mysleli, že ide len o krátky pobyt, odniesli sme si oveľa viac: skúsenosti, zážitky a pocit, že svet je oveľa bližšie, než sa zdá. Ak sa ešte neodhodláte na dlhodobú mobilitu, na semester či dokonca na celý rok v zahraničí, práve takýto krátkodobý program je ideálnou voľbou. Umožní vám spoznať nové krajiny, ľudí, kultúry, zdokonaliť sa v jazyku a zároveň získať cenné skúsenosti, ktoré si so sebou nesiete ešte dlho po návrate domov.

TERÉZIA POTOČŇÁKOVÁ

▼ FOTO: ARCHÍV AUTORKY

▲ **AUTOR PRÁCE:** BIANKA STRAKOVÁ

VÝCHOVA K ZDRAVIU V MEDZINÁRODNOM BIP

Počas marca 2026 sa na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnila prezenčná časť medzinárodného programu Blended Intensive Programme (BIP) zameraného na výchovu k zdraviu v predprimárnej a primárnej edukácii. Okrem študentov z Prešova sa programu zúčastnili aj študenti z Univerzity Palackého v Olomouci, Akademie Nauk Stosowanych w Nowym Sączu a Akademie Bialska im. Jana Pawła II. Program nadviazal na online stretnutie, počas ktorého sme si predstavili systémy výchovy k zdraviu v jednotlivých krajinách.

Počas prezenčnej časti nasledovali odborné prednášky, workshopy, exkurzie a praktické aktivity zamerané na zdravý životný štýl, pohybovú aktivitu, duševné zdravie a poskytovanie prvej pomoci. Veľká časť programu prebiehala v medzinárodných tímoch. Organizátori ich zostavili tak, aby boli v každej skupine zastúpení študenti zo Slovenska, Česka aj Poľska. Spoločne sme riešili úlohy prostredníctvom aplikácie Actionbound, pripravovali model zdravého taniera a navrhovali edukačné aktivity pre deti materských škôl a žiakov prvého stupňa základných škôl.

Súčasťou programu bol aj blok venovaný poskytovaniu prvej pomoci, návšteva Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, Materskej školy profesorky Márie Podhájeckej a edukačný escape room pripravený vyučujúcimi našej fakulty. Program doplnila prírodovedná vychádzka na Kalváriu a návšteva Ekoparku. Mobilita bola ukončená online stretnutím, počas ktorého jednotlivé tímy prezentovali vlastné edukačné projekty zamerané na podporu zdravia detí predprimárneho a primárneho vzdelávania. Program priniesol priestor na spoluprácu študentov z troch krajín a výmenu skúseností z prípravy budúcich učiteľov.

JAKUB ZAHORČEK

▼ **FOTO:** ARCHÍV AUTORA

MENTORING V ŠKOLSKOM PROSTREDÍ SPÁJAL KRAJINY AJ ĽUDÍ

V dňoch 13. až 17. apríla 2026 sa na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove uskutočnil medzinárodný Blended Intensive Programme (BIP) s názvom *Mentoring in the School Environment*. Programu sa zúčastnili študenti z partnerských univerzít v Poľsku, Českej republike a na Slovensku, pričom medzi účastníkmi boli študenti učiteľských programov, psychológie, špeciálnej pedagogiky a ďalších odborov zameraných na vzdelávanie a prácu s ľuďmi. Celý program sa niesol v priateľskej a podnetnej atmosfére, o ktorú sa významnou mierou pričinili aj hlavné organizátorky programu Mgr. Hedviga Hafičová, PhD., a doc. Mgr. Tatiana Dubayová, PhD. Počas celého týždňa boli našimi sprievodkyňami, viedli odborné prednášky, organizovali jednotlivé aktivity a boli s nami pri každom spoločnom zážitku.

Prvý deň programu patril vzájomnému zoznamovaniu a úvodu do problematiky mentoringu. Po úvodných prednáškach a zoznamovacích aktivitách sme sa spoločne vybrali na Kalváriu v Prešove, kde sme mali možnosť lepšie sa spoznať aj mimo univerzitného prostredia. Práve tam sa začali vytvárať prvé priateľstvá a postupne sa z neznámych ľudí stával jeden zohratý medzinárodný kolektív. Nasledujúce dni boli venované odborným prednáškam, workshopom a aktivitám zameraným na mentoring, komunikáciu a tímovú spoluprácu. Mali sme možnosť stretnúť viacerých zaujímavých lektorov z praxe, vrátane hosťujúcej lektorky z Poľska, ktorá nám predstavila svoje skúsenosti s mentoringom a jeho využitím v práci s ľuďmi a vo vzdelávaní.

Súčasťou programu však nebolo iba vzdelávanie. Organizátori pripravili aj množstvo aktivít, ktoré nám umožnili lepšie sa spoznať a spolupracovať v medzinárodných tímoch. Veľmi zaujímavou aktivitou bolo spoznávanie mesta Prešov prostredníctvom aplikácie Actionbound. V zmiešaných skupinách slovenských, českých a poľských študentov sme plnili rôzne úlohy, hľadali indície a navštevovali zaujímavé miesta v meste. Táto aktivita nás nielen zabavila, ale zároveň podporila tímovú spoluprácu, komunikáciu a vzájomné spoznávanie. Nezabudnuteľným zážitkom sa stal aj teambuilding vo Vysokých Tatrách. Spoločne sme absolvovali turistickú trasu zo Štrbského plesa na Popradské pleso, počas ktorej sme mali možnosť obdivovať krásu slovenskej prírody, porozprávať sa a ešte viac upevniť vzťahy, ktoré sa počas týždňa vytvorili.

Výnimočným momentom bol aj spoločenský večer, počas ktorého sme sa stretli pri dobrom jedle, rozprávali sa o našich krajinách, štúdiu a každodennom živote. Napriek jazykovým rozdielom sme veľmi rýchlo zistili, že nás spája množstvo spoločných záujmov, podobné skúsenosti a chuť učiť sa jeden od druhého. Na záver programu boli všetkým účastníkom odovzdané certifikáty o absolvovaní BIP programu, ktoré sa stali symbolickou pripomienkou týždňa plného nových vedomostí, inšpiratívnych stretnutí a cenných skúseností.

Program *Mentoring in the School Environment* nám ukázal, že medzinárodná spolupráca nie je len o získavaní nových poznatkov, ale predovšetkým o budovaní vzťahov. Sme veľmi vďační za možnosť byť súčasťou tohto programu, pretože z ľudí, ktorí sa na začiatku týždňa vôbec nepoznali, sa stali priatelia, s ktorými sme v kontakte dodnes. Odchádzali sme nielen s certifikátmi a novými vedomosťami, ale aj s množstvom krásnych spomienok a priateľstiev, ktoré, veríme, pretrvajú ešte veľmi dlho.

KITTI SZŰCSOVÁ, MONIKA LIPTÁKOVÁ

▼ **FOTO:** ARCHÍV AUTORIEK

Medzinárodná spolupráca nie je len o získavaní nových poznatkov, ale predovšetkým *o budovaní vzťahov*.

▲ **AUTOR PRÁCE:** VICTORIA ADAMISOVÁ

POLITICO STUDENTUS

AKADEMICKÝ SENÁT

PEDAGOGICKEJ FAKULTY PU V PREŠOVE V LS 2025/2026

Akademický senát Pedagogickej fakulty PU v Prešove sa počas letného semestra akademického roka 2025/2026 stretol trikrát, z toho dvakrát korešpondenčne a raz prezenčne. Aj v tomto semestri sme sa ako zástupcovia študentov a pedagógov snažili posúvať našu fakultu vpred a spoločne sme schválili niekoľko dôležitých návrhov:

Prvé stretnutie sa konalo vo februári korešpondenčnou formou, kedy hneď po začiatku letného semestra členovia akademického senátu prerokovali a schvaľovali:

- Informácie o prijímacom konaní na doktorandské štúdium na Pedagogickej fakulte PU v Prešove na akademický rok 2026/2027.

Na nasledujúcom korešpondenčnom hlasovaní členovia senátu prerokovali a schválili nasledujúci dokument:

- Návrh dekanky Pedagogickej fakulty PU v Prešove na členku Disciplinárnej komisie PF PU v Prešove.

Dňa 26. marca 2026 sa na pôde fakulty uskutočnilo tretie zasadnutie Akademického senátu PF PU, na ktorom bol schválený:

- Návrh na vymenovanie prodekanky PF PU v Prešove.

V závere letného semestra by som vám chcela popriať príjemné prežitie letných prázdnin. Verím, že naša fakulta bude vďaka spoločnej práci naďalej úspešne rásť a rozvíjať sa.

SIMONA ANĎALOVÁ

ŠTUDENTSKÁ RADA

PEDAGOGICKEJ FAKULTY PU V PREŠOVE V LS 2025/2026

Akademický rok 2025/2026 priniesol Študentskej rade Pedagogickej fakulty PU v Prešove viacero príležitostí podieľať sa na organizácii fakultných podujatí. Počas roka sme sa zapojili do prípravy Imatrikulácií pre študentov prvého ročníka, prezentovali sme fakultu počas Dní otvorených dverí a v predvianočnom období sme pripravili Vianočné trhy spojené s darovaním krvi. Aj vďaka podpore študentov sa tieto podujatia stali súčasťou života našej fakulty. V letnom semestri sme plánovali nadviazať aj na tradíciu fakultného plesu. Napriek prípravám sa však pre nižší počet prihlásených študentov nepodarilo vytvoriť podmienky na jeho organizáciu, a preto sa tento rok neuskutočnil.

Pozornosť sa následne sústredila na organizáciu Bláznivého volejbalu, ktorý sa konal v apríli v priestoroch našej fakulty. Do turnaja sa prihlásilo rekordných osem družstiev. Okrem študentov našej fakulty sa do súťaže zapojili aj tímy z ďalších fakúlt Prešovskej univerzity

▲ FOTO: SOFIA SKAPINYECZOVÁ

v Prešove a družstvo pedagógov našej pedagogickej fakulty. Súčasťou podujatia bola aj súťaž o najbláznivejšiu tímovú masku, ktorá aj tento rok priniesla množstvo originálnych nápadov. Po odohratí všetkých zápasov si prvenstvo odnieslo družstvo Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove, ktorému srdečne blahoželáme. Poďakovanie patrí všetkým súťažiacim, organizátorom, rozhodcom a dobrovoľníkom, ktorí sa podieľali na príprave podujatia a jeho bezproblémovom priebehu.

Ďakujeme všetkým, ktorí boli súčasťou našich aktivít počas akademického roka 2025/2026, a tešíme sa na ďalšie stretnutia v akademickom roku 2026/2027.

JAKUB ZAHORČEK

▲ **AUTOR PRÁCE:** DOMINIKA JURKOVÁ

JA SOM ŽIVOT

Papierorezy na motívy knihy *Ja som Život* od Elisabeth Helland Larsen

BIBIÁNA FILIČKOVÁ

PETRA FEČÍKOVÁ

VIKTORIA KREMPASKÁ

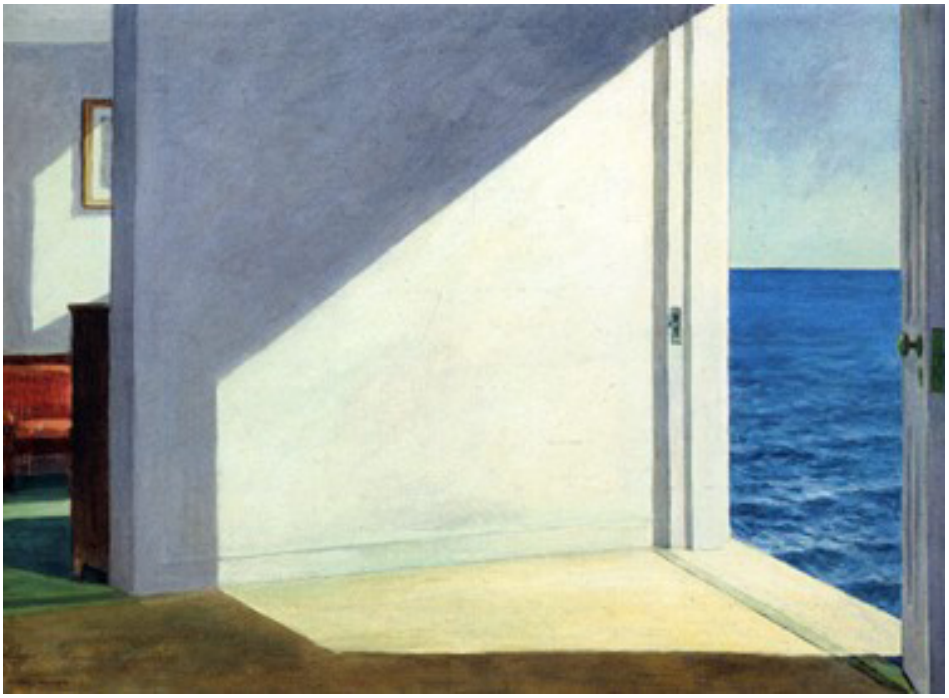
VIKTÓRIA MIHAĽOVÁ

Práce študentov vznikli pod vedením Tatiany Bilančíkovej v rámci predmetu *didaktika výtvarnej výchovy*.

HĽADANIE OBRAZU

VIKTÓRIA RENČKOVÁ

Potajme som vošla do jej izby a dúfala, že tam bude. On, presne ten obraz, ktorý Michaela roky opisovala. Prejsť tak náročnú cestu, precestovať štyrmi krajinami a všetko len preto, aby mi ju pripomenul. Michaelu bolo cítiť v celom byte. Jej vôňu nasiakli aj múry, koberce, dokonca aj jej obľúbený starý gauč. Tak veľmi som ju chcela aspoň raz objať... Prechádzala som sa po celom byte, ale po obraze ani stopy. Vzal ho niekto po jej smrti? Bola to jediná spomienka na ňu... Obraz mal v každom vyvolať tú emóciu, ktorú v danú chvíľu cítil a mal byť umiestnený v najsvetlejšej časti Michaelinho bytu. Zaručene to bude tu, zastavila som sa pri okne s výhľadom na more. To Michaela milovala. Nevládzem, kde je? Kľakla som si na zem, rukami si chytila oči a snažila som sa vynoriť si aspoň malú spomienku s Michaelou. Moja najlepšia kamarátka. Komu budem teraz volať o tretej ráno, ak nebudem môcť zaspať? Komu budem môcť bez obavy prezradiť, čo ma trápi? Kto ma pochopí v každej veci a do neriešiteľných situácií vnesie pokoj? Kto ju nahradí? So slzami v očiach som zdvihla zrak. Bol tam, ten obraz bol... Bol nádherný! Opisoval jej slobodný a čistý život. Onemela som. Na bielej stene sa mi priamo pred očami premietali naše spoločné zážitky. Nezabudnuteľné chvíle, spontánne výpravy a jej nádherný úsmev. Bolo v ňom zachytené všetko to, čo moje srdce túžilo opäť zažiť. Viem, že si stále so mnou Michaela. Ďakujem! Teraz už viem, že ti je dobre.

Verbálna interpretácia diela *Rooms by the Sea* (1951) od Edward Hopper vznikla pod vedením Tatiany Bilančíkovej v rámci predmetu *didaktika výtvarnej výchovy*.

DÁŽĎ

ANNA ONDERKOVÁ

Šero. Ticho. Aký pokoj.
Kvapky tancujú na oknách.
Pri okienku chvíľu postoj.
Zimomriavky. Chabý strach.

Na duši je rovnováha,
zmierení sme so všetkým.
Z dažďa toľký pokoj sála,
rada sa ho nabažím.

Život zrazu rýchlo stíchol,
jak zastavil by sa tu čas.
Na silu prírody si zvykol
a rozosial pokoj do nás.

Dážď. Tak ten vie upokojiť,
utíšiť v ľuďoch hnev a zlosť,
smäd na duši uspokojiť,
by mali sme ho stále dosť.

▲ **AUTOR PRÁCE:** VANESA FRIGOVÁ

UŽ VYČKÁVAJÚ

ANNA ONDERKOVÁ

Už vyčkávajú smutné časy
bez smiechu, lásky a krásy.

Už čakajú pri vchodových dverách
a nemajú úsmev na perách.

Smutné sú aj hory, lesy, pláne,
ľudia zrejme zanevreli na ne.

V galériách prach sadá na diela krásne
a nemá už dnes kto čítať básne.

Prázdnotou zívajú tak naše knižnice,
kdeže sa podelo tých ľudí tisíce?

Divadlo, orchester, balet či opera,
zhrdzavela im už kľučka na dverách.

Ani zlato v hrdle a čisté tóny hudby
nepočujú ľudia cez novodobé hradby.

Veru vytráca sa dnes zo života krása,
lebo každý vôkol do mobilu pozerá sa.

A takto aj malá šanca na krásne chvíle
zmarená je za hradbami doby – pri mobile.

Na neho sú upútané všetky naše zmysly.
Ako magnet v ruke, novodobý kyslík.
Je to nových čias pseudoumenie,
rozumu zdravého a mysle zatmenie.

Rastie nám závislosť od mobilu veľká.
Veru, otvárame smutným časom dvierka.

▲ **AUTOR PRÁCE:** LÍVIA VASILIŠINOVÁ

A TOTO SI UŽ PREČÍTAL ?

KOMPOZITÁ V SLOVENČINE 2: OD SLOV KU KONCEPTOM SVETA

Katarína Vužňáková (ed.)

Vedecká publikácia *Kompozitá v slovenčine 2: od slov ku konceptom sveta* je jedným z dvoch hlavných výstupov riešenia grantového projektu VEGA1/0410/23 *Interdisciplinárny a viacparadigmatický prístup k opisu slovenských kompozít*. Zodpovedná riešiteľka tohto projektu, Katarína Vužňáková, v spoluautorstve s Alexandrou Brestovičovou, Michaelou Gáborovou a Zuzanou Mikušovou (riešiteľkami projektu), predkladá odbornej verejnosti (lingvistom, psychológom, logopédom a iným) knihu, ktorá vychádza zo slovenskej štruktúrnej jazykovedy a zároveň z kognitívneho nazerania na slovotvorné javy. V piatich kapitolách sa autorky podrobne venujú štruktúrnemu opisu kompozít v slovenčine, kognitívnolingvistickému opisu slovenských kompozít a kompozitám v detskej reči z hľadiska vývinovej psycholingvistiky. Monografia dokazuje, že aj tradične štrukturalisticky orientovaná jazykoveda môže koexistovať s inými teoretickými rámcami, napríklad s kognitívnym prístupom k analýze kompozít, a vzájomne sa môžu obohacovať.

SLOVOTVORNÝ SLOVNÍK KOMPOZÍT V SLOVENČINE

Katarína Vužňáková, Michaela Gáborová a Alexandra Brestovičová

Slovotvorný slovník kompozít v slovenčine je jedným z dvoch hlavných výstupov riešenia grantového projektu VEGA1/0410/23 *Interdisciplinárny a viacparadigmatický prístup k opisu slovenských kompozít*. Obsahom tohto slovníka je opis slovotvorne motivovaných lexikálnych jednotiek, ktoré vznikli kompozíciou, t. j. skladaním. Slovník obsahuje 3351 kompozít, pričom súbor bol zostavený na základe *Slovníka koreňových morfém slovenčiny* (Sokolová, Ološtiak a Ivanová, 2012). Takto zostavený a programátorsky spracovaný slovník by mal slúžiť: na ďalší lingvistický výskum slovotvorne motivovaných slov v slovenčine; ako východisko slovotvorného spracovania celej slovnej zásoby slovenčiny, komparatívny výskum jazykov, metodologické východisko pri objasňovaní ontogenézy reči, ako zdroj externých dát pre iné slovníky, korpusovú lingvistiku i ako formálny základ pre inteligentné systémy, ktoré umožňujú centrálne spravovanie slovotvorných vzťahov, ich algoritmické vyhodnocovanie a ďalší rozvoj v prostredí umelej inteligencie; ako prostriedok výučby a poznávania jazyka ako iné lingvistické slovníky spracúvajúce údaje o iných stránkach jazyka (www.slex.sk, www.slovnik. juls.savba.sk) v elektronickej podobe. Slovník je dostupný na: https://ssks.unipo.sk/

▲ **OBÁLKY:** ARCHÍV AUTOROV

ISSN 1339-5424